

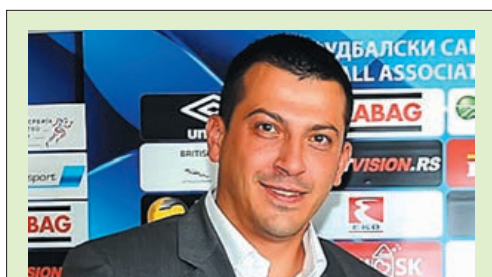
ЗЛАТИБОРСКЕ ВЕСТИ

БРОЈ 42 ■ септембар, 2018. године ■ БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

**Општина уложила
200 милиона
у километре новог
асфалта**

Страна 3

**Пред „Златибором”
пали Ужичани, Чачани
и Крагујевчани**

Страна 32

Turistička organizacija Zlatibor

**Признање из Оксфорда
за општину Чајетина**

Страна 2

ТЕМА БРОЈА:
НИЧЕ 19 СТУБОВА
ГОНДОЛЕ

**„Голд
гондола” се
приближава
Торнику**

Стране 4, 5 и 6

ПОЗНАТИ О ЗЛАТИБОРУ
Перо Зубац:
**Златибор је митска
лепота планине**

Страна 16

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО ЗЛАТИБОРСКИ ЕКО АГРАР ЧАЈЕТИНА

Признање из Оксфорда за општину Чајетина

Нашој локалној самоуправи Академска унија Оксфорда, која окупља 350 научника и истраживача из 34 државе, доделила признање „Иновативни менаџер године”

Општина Чајетина се већ одавно истиче и препознаје свуда по Србији као пример успешног развоја и добре организованости, а сада је нашој локалној самоуправи стигло и једно интернационално признање. Током семинара и радних састанака које су у последњој седмици септембра у Енглеској одржали експерти Оксфорда са председницима општина и градским функционерима из држава широм Европе, општина Чајетина добила је престижно признање „Иновативни менаџер године”.

На овом семинару представљен је модел управљања местима и градовима, начини за постижање изузетности у управљању и привлачења инвестиција, а Чајетина је номинована као престижна локална самоуправа која је увела значајне новине и постигла успех у успостављању најбољих услова за економски развој у области туризма, како за инвеститоре тако и за добробит грађана.

Посвећеношћу до зацртаних циљева

Наша локална самоуправа примењена је као пример добре праксе у управљању ресурсима, брендирању и уском фокусирању на развој спортско-рекреативног и здравственог туризма уз пратеће делатности, што нас истиче у свету туризма. Постигнути резултати и начин како смо до њих дошли представљени су у предлогу пројекта приликом конкурса и презентовани присутним делегацијама у Експертском центру Академске уније Оксфорда, чији су чланови и одабрали Чајетину као добитника овог значајног признања.

О вредности награде додељене нашој општини најбоље говори то што је Академска унија Оксфорда (АУО) међународно академско удружење које чини преко 350 ректора универзитета, научника, истраживача и иноватора из 34

Од једне поштом девастиране локалне самоуправе направили смо, у тешким условима и у околностима оспоравања, једну од најперспективнијих општина у Србији, са жељом да се постигну светски резултати у области развоја туризма”, рекао Милан Стаматовић примајући у Енглеској признање

земље света. Она развија идеале академске изузетности, иновација и приступачности и посвећена је ширењу ових суштинских вредности широм света. Главни циљ уније је да споји напоре научника, образовних радника, индустријалаца и произвођача и интегриса науку, образовање и посао у модерни свет.

Додељено признање примио је председник општине Чајетина Милан Стаматовић, који је учествовао у раду ових семинара и радних састанака у Енглеској. Он је рекао да се у вођењу општине јасно дефинисаним потребама и посвећеношћу дошло до реализације зацртаних циљева.

Од једне потпуно девастиране локалне самоуправе направили смо, у тешким условима и у

околностима оспоравања, једну од најперспективнијих општина у Србији, са жељом да се постигну светски резултати у области развоја туризма.

До циља смо дошли пратећи савремене трендове, технологију и брендирање, радили смо на едукацији, користећи искуства и знања међународних институција, па резултат није изостао. Препознали смо бренд Златибора који треба промовисати.

Да постигнуто унапредимо

Да би неко био успешан у вођењу локалне самоуправе, најпре је важно да прати развојне фазе постављеног циља. Како би наш пројекат остао одржив, нама

је конкретно потребно да континуирано радимо на маркетингу, стварању нових садржаја и отварању нових тржишта – истакао је Стаматовић, додајући:

Ово признање за нас представља још већу обавезу и одговорност, да све постигнуто унапредимо, још више да радимо и укључимо нове људе.

По изјави директорке ЈП „Голд гондола Златибор” Бојане Божанић, планови које је наша општина дефинисала и јасни циљеви за будућност говоре у прилог томе да Златибор и Чајетина ускоро могу да се нађу на светској туристичкој мапи, пре свега, како се овде чуло, са авангардним и иновативним пројектима гондоле и „Златног града”.

М. Ј.

Општина Чајетина је и током септембра интензивно радила на изградњи путева и улица који су били предмет уговора у 2018. години. О урађеном заменик председника општине Арсен Ђурић за „Златиборске вести“ каже:

– У последњих неколико дана извршена је реконструкција пута у Кривој Реци у насељу Вишовина, у дужини од 1.400 метара. Асфалтирани су путеви у Шљивовици у засецима Ивићи и Пантелићи. Врши се и реконструкција путног правца у месној заједници Семењеве од железничке станице до центра села, а отпочели су и радови у месним заједницама Мушвете и Голово.

У наредном периоду, најављује Ђурић, радиће се пут за манастир Дубраву, као и два путна правца у Јабланици, три путна правца у Гостиљу, један у Алином Потоку, Рудинама. Биће урађено и неколико улица на Златибору: између зграде Туристичке организације Златибор и новог здања Културног центра, као и три крака улица у насељу Гајеви са пешачком и бициклическом стазом. Укупна дужина улица у насељу Гајеви је око 2.600 метара, чему су претходили радови на водоводној и канализационој мрежи, као и постављање каблова за уличну расвету.

– Укупна вредност инвестиција у овој години за изградњу и реконструкцију путева и улица, заједно са насипањем путева, је око 200 милиона динара. Можемо се похвалити да је у питању изузетно велики износ средстава. Већ се раде планови и за следећу годину и сви они путни правци који нису рађени ове године биће убачени у план за 2019. Очекујем да ће средства за наредну годину бити нешто већа него у овој и сигуран сам да ћемо у 2019. завршити све засеочке путеве на територији општине

Општина уложила 200 милиона у километре новог асфалта

„Очекујем да ће средства за наредну годину бити нешто већа него у овој и сигуран сам да ћемо у 2019. завршити све засеочке путеве на територији општине Чајетина”, напомиње Арсен Ђурић

Арсен Ђурић

Чајетина – напомиње заменик председника општине Чајетина.

Подсећамо да су недавно Арсен Ђурић и председник општине Милан Стаматовић обишли радове у насељу Смиљански за-

коси, где је асфалтирано око 2,5 километра пута. Том приликом истакли су да општина Чајетина за овакве инфраструктурне пројекте сваке године издваја значајна средства. Што се тиче Смиљанских закоса, напоменули су да је пре неколико година ово било дивље насеље, али да је општина кроз планску документацију и законска решења створила могућност да власници могу да легализују своје објекте.

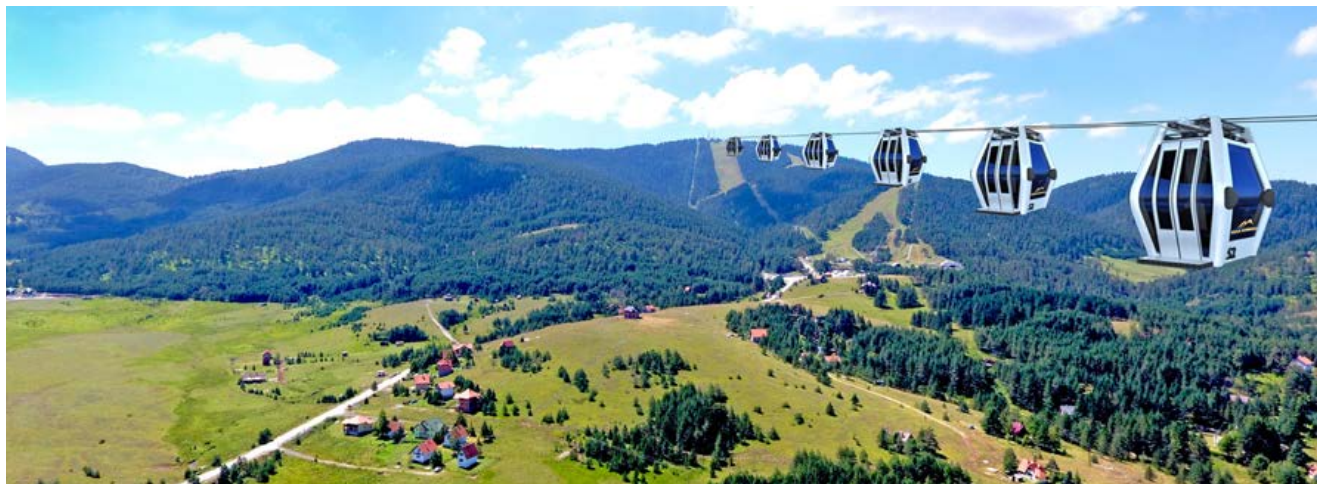
Асфалтирање у Смиљанским закосима обрадовало је мештани овог насеља, као и викендаше и издаваоце смештаја.

– Много нам ово значи. С обзиром да су овде зиме јаке, чишћење снега било је убитачно. Доласком асфалта то ће бити много лакше. Ово насеље је веома атрактивно за туристе. Мој недавни гост била је директорка финансија Мајкрософта – видно задовољан истакао је Лазар Тришовић из Прибоја.

Перо Стојановић из Зворника, који је викендицу у Смиљанским закосима направио 2003. године, за овај подухват има само речи хвале: – Не могу да верујем својим очима. Толико сам позитивно изненађен. Хвала општини Чајетина на овоме.

С обзиром да је тендерима уговорено и обављено асфалтирање путева у многим златиборским селима: Шљивовици, Сирогојну, Кривој Реци, Трнави, Алином Потоку, Рудинама и другим, то по речима Арсена Ђурића представља укупно око 20 километара асфалтних путева у овој години. И то не рачунајући насипање и санацију макадамских путева оштећених услед временских непогода, које изводи КЈП „Златибор”, у шта је уложено око 10 милиона динара. **М.Ј. – Д. Р.**

„Голд гондола” се приближава Торнику

Бојана Божанић, директорка ЈП „Голд гондола Златибор”, очекује да се до краја ове године постави свих 36 стубова, а да пробна возња и стављање гондоле у функцију буде 2019. године

Након добијања дозволе за подизање 19 стубова од почетне станице „Голд гондоле” до међустанице на половини трасе, инвеститор, извођачи радова и надзорни органи договорили су наставак радова на четвртој фази, а директор ЈП „Голд гондола Златибор” Бојана Божанић очекује да ће овај капитални објекат да буде завршен идуће године.

Добијањем дозволе за још једну фазу изградње „Голд гондоле Златибор”, односно подизање 19 стубова од почетне станице у средишту туристичког центра до међустанице, општини Чајетина омогућено је да настави са градњом своје највеће инвестиције вредне 13 милиона евра, од чега 10 милиона кошта опрема, а три радови.

„Тиме је коначно решен део проблема који је успорио радове на овом капиталном пројекту. Службе Министарства грађевинарства пружиле су подршку у разјашњавању појединих сложених административних процедура у поступку издавању дозволе и радови ће, на велико задовољство, бити

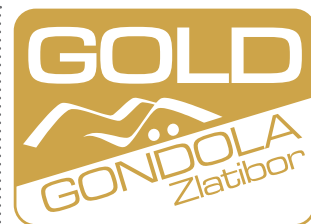
Бојана Божанић

настављени у складу са динамичким планом и пратећом документацијом конзорцијума извођача. Вредност радова на овој фази је око 45 милиона динара”, каже Бојана Божанић, директор ЈП „Голд гондола Златибор”.

Према њеним речима, Министарство грађевинарства је након почетног неповерења изашло у сусрет инвеститору, у решавању појединих про-

блема на које су наилазили. Успостављена је сарадња са надлежним службама министарства, као и доступност стручних лица за сваку врсту консултација и помоћи.

Бојана Божанић подсећа да је општина као инвеститор решила имовинско-правне односе на комплетној траси гондоле. Али административне процедуре уписа права уласка у посед ради привођења наме-

www.goldgondola.rs

ни и изградње гондоле у Служби за катастар непокретности значајно су успориле процедуру издавања дозволе.

Упркос бројним проблемима административне природе, разних процедура и нерешених имовинских односа на земљишту где је власник држава, радови на овом објекту нису престајали, а ових дана праве се нови, велики помаци.

„Након добијања дозволе, у општини Чајетина је одржан састанак инвеститора са извођачим радова и надзорним органима и договорен је наставак радова на четвртој фази. Према договору, ова фаза радова би требало да буде завршена до краја ове грађевинске сезоне”, каже Бојана Божанић.

Партнери из француске компаније „Помагалски” надзираће радове на уградњи ан-

кера, а градња гондоле наста-виће се по највишим светским стандардима и уз највеће мере безбедности радника који раде на висини, о чему се води рачуна.

Проблеми с издавањем дозвола учинили су да се од почетка није радило у континуитету на комплетној гондоли, већ у фазама. До сада је завршено 95 одсто планираних послова, односно радови на последњој и почетној станици, као и повезивање каблова за електричну енергију. Положен је и далековод дуг 12 километара од Златибора до међустанице, где ће бити главна погонска станица за електричну енергију.

Французи надгледају радове

Радове на гондоли изводи конзорцијум одабран на тендеру који чине „Јединство“ из Ужица, „Амига“ из Краљева, „Хидромонтажа“ и „Елкомс“ из Београда. Градњу надгледају стручњаци француске компаније „Помгалски“, од које је општина Чајетина купила комплетну опрему.

Али општина Чајетина и ЈП „Голд гондола“ чекају да се реши још један проблем – издавање дозвола за преостале две фазе, где се административни проблеми у Републичком геодетском заводу преплићу са тужбама и жалбама које се улажу само из формалних разлога. Због одуговлачења с добијањем дозвола део опреме француске компаније „Пома“ још увек стоји у складишту.

“У процедури је пета фаза градње гондоле, изградња стубова од међустанице до крајње станице на Торнику. Решени су сви имовинско-правни односи. Требало би да се отклоне остале ситне техничке препреке и надамо се да ћемо и за ову фазу до краја месеца добити дозволу. Проблем је с добијањем дозволе за међустаницу, јер још увек није решен спор око земљишта ПК „Златибор“. Надамо се да ће и ту све процедуре бити готове за два

месеца. Очекујемо да ћемо да краја ове године имати грађевинску дозволу и за ову фазу”, каже Бојана Божанић и додаје да је циљ да са почетком нове грађевинске сезоне следеће године крену са градњом и ове две фазе.

Она очекује да се до краја ове године поставе свих 36 стубова, а да пробна возња и стављање гондоле у функцију буде 2019. године.

Када идуће године буде завршена, „Голд гондола“ дуга девет километара биће најдужа панорамска жичара на свету и највећа туристичка атракција у региону. И, свакако, понос златиборског краја. Донеће и значајне приходе.

“Жао нам је што је због одуговлачења са издавањем дозвола изгубљена добит. Сви смо због тога на неки начин на губитку”, наглашава Божанић.

Ипак, инвестиција ће вишеструко да се исплати. Општина Чајетина, према речима Бојане

Божанић, увешће овај туристички центар у нову еру.

“По завршетку гондоле очекујемо већи број туриста и приходе. Према нашим проценама, за седам до 10 година на основу гондоле и пратећих садржаја остварићемо милион ноћења са посетом од десет милиона туриста током године”, истиче Бојана Божанић.

Притом наглашава да ће

Кабине за 10 особа

„Голд гондола“ биће најдужа једноужна, ви-сећа, раздвојива жичара, са кружним (једносмерним) током, са затвореним кабинама за 10 особа, а пречник челичног ужета је 50 милиметара. Жичара ће бити дуга 8,95 километара, уз висинску разлику између почетне и крајње станице од 531 метара, а кабине ће се кретати брзином од око шест метара у секунди.

гондола када почне с радом да доноси приходе не само туристичком центру и општини Чајетина, већ и држави Србији, кроз порезе, али и директно и индиректно увећање запослености.

Циљ запослених у ЈП „Голд

гондола Златибор” и општини Чајетина је не само да привуку већи број туриста, већ и инвеститоре који ће да улажу у додатне садржаје и комунално и туристичко уређење.

“Велики број инвеститора је показао интересовање за улагање. Планирано је уређење неколико локалитета на Златибору, на Рибничком језеру које ће да се користи у туристичке сврхе и на Торнику. У непосредној близини центра Златибора саградићемо пословну зграду са садржајима занимљивим за туристе. Биће ту и додатни комерцијални и угоститељски садржаји. На врху Торника код последње станице налазиће се видиковец и бројни адреналински садржаји који ће привући и посетиоце који не скијају”, сазнајемо од Бојане Божанић.

Директорка ЈП „Голд гондола Златибор” наглашава да ће корист од тога имати сви, не само локална управа као инвеститор, већ и сви они који на Торнику имају објекте и земљиште.

“Радимо и радићемо на томе да се створи добар амбијент и за даваоце и кориснике услуга, да гондола „генерише“ нова улагања и буде део светски туристичких трендова”, додаје она.

Општина Чајетина, према речима Бојане Божанић, планира изградњу аква парка и бројних других садржаја како на отвореном тако и на затвореном простору, где ће туристи моћи да проводе време када су лоши временски услови. У плану су спа и велнес центри. Хотели сваки даном унапређују понуду... Неки хотели се развијају гледајући на гондолу, јер она уводи Златибор, са традицијом бављења туризмом дугим 125 година, у нову еру.

М. Ј.

Пјер Ракт: Најдужа монокабловска гондола икад направљена

Представник француске компаније „Пома”: „Знамо да су постојали проблеми у динамици реализације пројекта, али одлучност инвеститора –председника општине Чајетина и његових сарадника – била нам је јасан знак да је то пројекат који ће они довести до успешног краја”

Пјер Ракт, представник француске компаније „Пома”, изјавио је да је њихово велико задовољство што раде на најдужој жичари овог типа на свету:

„Биће ово озбиљна референца и за „Пому”, не само за Златибор и Србију. Знамо да су постојали одређени проблеми у динамици реализације пројекта, али одлучност инвеститора –председника општине Чајетина и његових сарадника – била нам је јасан знак да је то пројекат који ће они довести до успешног краја. Застоји у реализацији никада нису утицали на нашу међусобну комуникацију и све је у најбољем реду (осим што смо до сада могли већ да се возимо златиборском гондолом). Опрема је складиштена ваљано и очекујемо да буде комплетно уграђена што пре. Пратили су све наше инструкције”, каже Ракт, који је одговорио на наша питања у вези са гондолом.

Које су карактеристике „Голд гондоле Златибор”?

Ова гондола, са хоризонталном дужином од 8,95 километара постављена на 36 стубова, биће реализована из два дела и превоз

зиће, у пуном капацитету, 1.000 људи на сат у једном правцу, брзином од 6 м/с. Са тако импресивним техничким карактеристикама овај инфраструктурни објекат ће бити понос целог краја као и најдужа монокабловска гондола икада направљена, не само у Србији, већ и у свету, према нашим сазнањима.

Гондола ће бити опремљена са 90 „Диамонд” кабина које ће омогућити скијашима и туристима да уживају у панорамском погледу од 360 ° преко прелепог златиборског краја, удобно смештени, током 25 минута путовања. На средњој станици која се налази готово на пола пута,

биће под земљом смештен сав електрични погон, како би се смањла бука.

Да ли постоје нове технолошке промене примењене на ову жичару?

„Голд гондола” одговара нашем асортиману уређаја типа „Мултик” који је већ инсталиран и тренутно је у функцији у многим земљама за градски превоз, туристички превоз и зимске спортове.

Која је главна разлика између ове и осталих жичара на којима сте радили раније?

Технички речено, монокабловска одвојива технологија примењена за Златибор је иста

као технологија која се користи широм света. Главна разлика на Златибору је изузетна дужина гондоле која је најдужа монокабловска жичара икада направљена. Главни изазов је управљање дужином и дугим размаком између стубова.

После рада у бројним земљама Европе, Азије, Африке, Јужне Америке, САД, а такође и у Аустралији и Новом Зеланду, инжењери из француске компаније „Пома” сада граде жичаре у Србији. Каква су искуства са изградњом ове жичаре, да ли представља изазов јер је најдужа на свету?

Технички гледано, гондола која се пружа преко Златибора представља сасвим стандардну технологију, коју развијамо у многим другим земљама. Главни изазов је управљање великом количином опреме и управљање са две петље каблова на тако великој дужини линије.

Које су предности кабловског превоза?

Сматрамо да је дизајн златиборске гондоле спој између урбаног и туристичког транспорта. Заиста, „Голд гондола Златибор” ће повезати Златибор са туристичким простором које је развила општина на међустанци, а потом и до постојећег скијалишта (Торник). Ми смо већ разговарали да постоји глобално више разлога да се изабере систем транспорта жичаром: ексклузивна рута, континуирани транспорт, брза изградња, мала капитална улагања и оперативни трошкови у поређењу са другим видовима јавног превоза, еколошка одрживост, брисање препрека, превазилажење нагиба, одличан поглед, незнатни захтеви у погледу заузетости простора, доступност, архитектура – наводи Пјер Ракт из компаније „Пома”.

З. В.

За „Амигу” гондола задовољство и изазов

„Амига” је компанија из Краљева, чланица конзорцијума извођача радова (уз „Јединство”, „Елкомс” и „Хидромонтажу”) на изградњи златиборске „Голд гондоле” задужена за монтажу опреме коју је испоручио француски произвођач „Пома”. Заменик директора „Амиге” Иван Тлачинац о овом подухвату за „Златиборске вести” истиче:

– Као компанији која се дуги низ година бави изградњом жичара и гондола у Србији и региону увек нам посебно задовољство

Иван Тлачинац

представља изградња нових инсталација, поготово у нашој земљи. Сматрам да ће ова гондола значајно допринети развоју туризма на Златибору и значајно обогатити понуду златиборских туристичких садржаја, са невероватном перспективом ширења и развоја тог дела Златибора на месту будуће међустанци на Рибници и на месту излазне станице на самом врху Торника. Сарадња са општином Чајетина на пројекту „Голд гондоле” уједно је прилика за нова искуства и велики изазов, јер се ради о најдужој панорамској гондолом на свету – изјавио нам је Тлачинац.

З. В.

Блиске везе Златибора са Републиком Српском

Заменик председника општине Чајетина Арсен Ђурић у Вишеграду са министром Предрагом Глухаковићем потписао Протокол о сарадњи ТО Златибор и Министарства трговине и туризма РС

Златибор већ годинама има изузетно добру сарадњу са Републиком Српском у свим областима, а нарочито на пољу туризма. Све више туриста са оне стране Дрине долази на најпосећенију планину Србије. Из тог разлога у четвртак 20. септембра у Вишеграду је потписан Протокол о сарадњи између Туристичке организације Златибор и Министарства трговине и туризма Републике Српске.

Протокол су у новоотвореним просторијама Туристичке организације Вишеград потписали заменик председника општине Чајетина Арсен Ђурић и министар трговине и туризма РС Предраг Глухаковић.

Овим протоколом потписници изражавају сагласност о потреби унапређења међусобне сарадње у области привреде, посебно туризма, угоститељства, културе, спорта и размене искуства у области развоја туризма. Они изражавају заједничко уверење да је сарадња

Потписивање протокола

и партнерство у овим областима у обостраном интересу и да ће допринети будућем успешнијем и квалитетнијем укупном развоју са свим позитивним економским и другим ефектима.

„Златибор представља туристички бренд целог региона, и то у свим областима које ова планина нуди”, рекао је Предраг Глухаковић, министар туризма у Влади Републике Српске, и додао да РС жели да са

Златибором има још квалитетнију и чвршћу сарадњу. Глухаковић наводи да је ово заслуга свих туристичких радника и да им је жеља да се сва позитивна искуства са Златибора пренесу у Републику Српску, а и обратно. Министар је нагласио да га радује што ће гости из Републике Српске моћи да бораве по повољнијим условима на Златибору.

Арсен Ђурић је рекао да је циљ потписивања протокола

управо стварање регионалног туристичког производа, заједнички наступи на иностраним сајмовима и промоција на далеким туристичким тржиштима. Истакао је да Туристичка организација Златибор већ традиционално има одличну сарадњу са Министарством туризма Владе Републике Српске, као и са свим туристичким организацијама. Као пример је навео добру сарадњу између Вишеграда и Златибора, која се огледа у томе да се за госте са Златибора свакодневно организују излети до Андрићграда и старог моста Мехмед паше Соколовића.

Такође ће се, речено је, заједничким планским активностима обезбедити маркетиншки наступ, медијско представљање и пропагирање туристичке дестинације Златибор на територији Републике Српске, као и привредних и туристичких вредности Републике Српске на подручју Златибора и општине Чајетине.

М. Ј.

На Златибору летовало преко 3.000 гостију из Кине

Према подацима Републичког завода за статистику, домаћи туристи су у периоду јануар-август 2018. највише боравили на Златибору, са остварених 480.244 ноћења, што је за 10 одсто више у односу на исти период прошле године

Сумирајући протекло лето, у Туристичкој организацији Златибор истичу да је иза нас још једна успешна летња сезона на овој планини. Иако су на почетку лета били неповољни временски услови који нису ишли на руку туризму, то се није посебно одразило на укупан туристички промет, јер „златна планина“ има мноштво различитих садржаја којима у свим условима може привући госте. Зато су и у овој главној сезони овде остварени одлични резултати.

Према подацима Републичког завода за статистику, Златибор је у периоду од почетка године до сада званично најпосећенија туристичка дестинација у Србији. Од изабраних туристичких места, мерено бројем остварених ноћења, домаћи туристи су у периоду јануар-август 2018. године највише боравили управо на Златибору, са остварених 480.244

Владимир Живановић

ноћења, што је за 10 одсто више у односу на исти период прошле године. Затим следе Врњачка Бања, Копаоник, Сокобања, Београд...

Иностранци туристи су на Златибору од почетка године остварили више од 84.000 ноћења, што је за четири одсто више него претходне. На

Златибору је све више странаца, не само из европских држава: само у јулу и августу на планини је боравило преко 3.000 гостију из Кине. У летњим месецима број кинеских туриста се значајно приближио броју посетилаца из Републике Српске и Црне Горе, који су традиционално најбројнији инострани гости на Златибору.

У знаку јубилеја

О минулој сезони директор Туристичке организације Златибор Владимир Живановић за „Златиборске вести“ каже:

– Ове године Златибор је био у знаку јубилеја, обележавања 125 година организованог туризма, па је током лета одржан велики број манифестација, концерата, дешавања на Краљевом тргу и околним местима на територији општине Чајетина која су привукла велики број по-

сетилаца. Летња сезона је била врло успешна, велики број домаћих и страних гостију уживао је у лепотама и садржајима Златибора. Једнодневни излети које смо организовали такође су привукли велики број гостију. На пример, заштићено природно добро Стопића пећину током осам месеци ове године посетило је око 61.000 туриста. Толико их је обишло пећину током целе прошле године, што је добар показатељ раста туристичког промета на „златној планини“.

Директор напомиње и да се летња сезона у ауто-кампу „Златибор“ може оценити као веома успешна, са одличним резултатима. – Поред пет камперских група из Холандије, камп „Златибор“ је постао привлачан и за кампере из Велике Британије, Немачке, Словеније. Уз организоване групе у камп све више долазе и индивидуални кампери, а све је то резултат интензивних промотивних активности које ТО Златибор спроводи на иностранним тржиштима – истиче Живановић.

Туристичку организацију очекују нове маркетиншке активности

Он најављује да у наредном периоду Туристичку организацију очекују нове маркетиншке активности, наступи на сајмовима туризма у Новом Саду и Крагујевцу, презентације у градовима региона, билборд кампања, наступи на телевизијским и радио станицама, промоција на друштвеним мрежама...

– Већ смо започели промотивне активности за наступајућу зимску сезону, најпре у државама региона. Успешно смо наступали на сајму привреде „МОС“ у словеначком граду Цељу, где је исказана заинтересованост за понуду Златибора. А у Вишеграду смо потписали Протокол о сарадњи са Министарством трговине и туризма Републике Српске и тиме наставили добру сарадњу коју смо имали претходних година са колегама из ове државе – додаје директор ТО Златибор Владимир Живановић. **З. В.**

УКРАТКО ИЗ ЗЛАТИБОРСКОГ ТУРИЗМА...

Плутајућа фонтана улепшала језеро

Језеро у центру Златибора богатији је за нову туристичку атракцију, плутајућу фонтану. Фонтана „Dancing“ постављена је на вештачком језеру захваљујући пројекту који је спровела Туристичка организација Златибор у сарадњи са Регионалном развојном агенцијом „Златибор“.

Са висином млаза до пет метара и разнобојном светлошћу у вечерњим сатима плутајућа фонтана већ привлачи велики број гостију којима је омогућено да возећи се педалинама приуштво ближе фонтани и направе најлепше фотографије. Ово је прва фаза уређења језера, а очекује се и партерно уређење, постављање нових клупа за одмор и осветљење пешачке стазе која од језера води ка хотелу „Олимп“.

Запажена презентација Златибора у Цељу

На крају веома успешне летње сезоне Туристичка организација Златибор наставила је са промотивним активностима, а прва у низу била је презентација туристичке понуде „златне планине“ на привредном сајму „МОС“ у Цељу у Словенији, који је трајао од 11. до 16. септембра. Посетиоци сајма, међу којима и туроператори и представници агенција из целе Словеније, имали су прилику да се кроз презентацију и филм о Златибору упознају са потенцијалима планине, природним лепотама, атракцијама, могућностима за провођење активног одмора и 125 година дугом традицијом развоја туризма. Златибор је дестинација добро позната туристима из Словеније, последњих година бележи пораст броја посетилаца из ове земље, а Словенци су посебно заинтересовани за камп „Златибор“.

И британски кампери у ауто-кампу „Златибор“

Ауто-камп „Златибор“ привлачи све више гостију, посебно иностраних. Поред пет камперских група из Холандије, у којој се овај ауто-камп промовише преко постојећих камп асоцијација, удружења и сајтова, „Златибор“ је постао привлачан и за британско тржиште. Ове сезоне забележена је посета групе кампера и индивидуалних гостију из Велике Британије. Такође се и на немачком тржишту бележи раст у погледу доласка нових посетилаца. Из године у годину број кампера на Златибору расте, одлични услови и квалитет који оправдава максималне три звездице кампа разлог су да се ови гости изнова враћају на Златибор.

З. В.

„Монс” са амбијентом и за најзахтевније госте

„Резултати који су у „Монсу” постигнути отварају могућности за нове инвестиције, па није немогуће да се у наредном периоду пословање у туристичком смислу прошири још неким објектом”, најављује власник хотела Милан Младеновић

Златиборски хотел „Монс” („MONS hotel&apartments”) још један је драгуљ садржајне и савремене туристичке понуде ове планине. Налази се у самом центру Златибора, на 300 метара од језера, у непосредној близини фудбалских и тениских терена. Изован од буке, гости-ма гарантује миран одмор.

Хотел „Монс” је званично почео са радом почетком новембра 2015. године. Основан је као огранак грађевинског предузећа „Изградња Р” из Крагујевца и као такав представља доказ дугогодишњег успешног пословања породичне фирме.

Родитељи и два брата основали су ту породичну крагујевачку фирму која се искључиво бави извођењем грађевинских радова.

Милан Младеновић

Више од 15 година пре изградње хотела „Монс” били су стални посетиоци Златибора будући да су овде власници једне викендице. У духу свог бизниса, купили су плац на Златибору, на локацији садашњег хотела, са намером да граде апартмане за продају.

Од издавања апартмана до гарни хотела

– Када је завршено пројектовање и почела градња, након анализа и сагледавања могућности, постављајући питања себи зашто отуђити нешто тако добро и на доброј локацији, дошли смо на идеју да променимо намену објекта. Одлучили смо да објекат задржимо за себе, у кругу породице, и бавимо се рентирањем апартмана – говори о тим поче-

цима за „Златиборске вести” Милан Младеновић, власник и директор хотела „Монс”.

Рађале су се потом нове идеје, уз жеље да буду здрава конкуренција, па су направили додатне садржаје. Направљен је спа центар, лоби бар, зона за забаву најмлађих гостију, фитнес сала... Намера им је била да се не баве ресторатерством, будући да они живе и раде у Крагујевцу. Ипак, на предлог Ненада Меловића који сада обавља функцију управника хотела „Монс”, увели су услугу ноћења са доручком, што их је сврстало у категорију гарни хотела.

Како је време одмицало, интересовање гостију постајало је све веће, уведени су и други оброци, сада објекат функционише са услугом пуног пансиона. Временом су ослушкиване потребе, па је зона намењена малишанима адаптирана да по потреби може бити и сала за састанке и мање семинаре. Капацитет смештајних јединица у потпуности прати капацитет ресторана и сале за састанке.

Гарни хотел „Монс” већ у новембру очекује категоризација, када ће и званично бити категорисан као хотел. Једино што у овом тренутку недостаје у понуди је базен.

На букингу већ три године оцена 9,6

Најбројнији гости су породице са малом децом, које опредељује велика квадратура апартмана, што уједно хотел „Монс” и издваја од других хотела.

– Резултати који су постигнути отварају могућности за нове инвестиције, па није немогуће да се у наредном периоду пословање у туристичком смислу прошири још неким објектом – најављује Младеновић.

Значајно је истаћи да хотел „Монс” на букингу већ три године има оцену 9,6 што је и највећа оцена којом су оцењени објекти за смештај те врсте на Златибору. Висок ниво услуге, који је константан, управо су гости оценили, а популаран је и тренд повратка гостију, што у хотелијерству даје сигурну потврду добре услуге.

Иначе, објекат располаже 21 смештајном јединицом укупног капацитета од 50 лежајева, с тим што се употребом помоћних ле-

жаја може проширити и до 80. Свака од смештајних јединица је апартманског типа, опремљене су по високим стандардима. При њиховом уређивању циљ је био да се функционалношћу и естетиком створи амбијент који ће задовољити потребе чак и најзахтевнијих гостију.

У време вансезоне акценат у „Монсу” стављају на групе, тим

билдинге и друге видове пословних окупљања, јер је Златибор постао препознатљив као конгресни центар који из године у годину привлачи све више оваквих дешавања. Зато објекат поседује и модерну конгресну салу опремљену најсавременијом технологијом.

Важност се у „Монсу” посебно придаје понуди и избору јела, за разноврсне укусе и захтеве.

– Гастрономија нам представља један од битнијих сегмената у склопу наших угоститељских услуга. Концепт кухиње смо базирали као спој традиционалних и локалних специјалитета и велико нам је задовољство када добијемо похвале од наших страних и домаћих гостију – наглашава управник Ненад Меловић.

З. В.

Уметничко стакло и буковаче у живописној Трипкови

У живописном златиборском селу Трипкови три су Сушичка врела, некад са три воденице, а данас искоришћена за водоснабдевање. Поред засеока Крнда појед се јурижа на акумулационо језеро Врућици на Ђетињи, изнад кога је обновљени манастир Рујно,

постојбина прве књије „Рујанској четворојеванђеља“. У Трипкови се некада експлоатисала руда магнезија, а у новије време овде је радионица за израду уметничкој стакла, производња квалитетне ћечурке буковаче, повољни услови за сеоски

туризам, као и многе фамилије чији је један родоначелник имао и султанов ферман, указ о кнежевству. У центру села је необична летња позорница налик античком амфитеатру, на којој су се некад одвијали занимљиви културни садржаји.

Летња позорница засјала новим сјајем

Обновљена бина у Трипкови, на којој су некад наступала многа фолклорна друштва, међу којима и Национални ансамбл „Коло“

Када размишљам о Трипкови, увек размишљам о Трипкови мог детињства. Тада сам је волео онакву каква она јесте, мог ђеда и бабу, стрица и стрину, моје рођаке. И сви ти људи су ми били добри, започиње своју причу Велимир Вељо Тошанић, познати стваралац чија радионица уметничког стакла се свуда прочула, сада пензионер из овог села.

“И дан данас се сећам кад се у смирај дана из кањона Сушице враћамо са стоком, а цело село се скупиле у Лијепој Води (Лијепа Вода је место где је данас летња позорница) да напоји стоку. Још увек чујем звуке и осећам мирис тог времена. Жене које пуне буце са водом и како их носе на рамену до куће. Ту смо се играли као деца преко лета, а када сам 1999. године отворио радионицу у Трипкови, уместо те уређене површине и спомен-чесме деде Драгољуба, била је једна велика депонија зарасла у коров“.

Долазили су туристи из разних земаља

И већ тада је Вељо почео размишљати о чишћењу и уређењу тог простора. Уједно да се искористи и конфигура-

ција терена која личи на антички амфитеатар да би се на том простору направила летња позорница.

Не сећа се Вељо ко је први наглас изрекао ту идеју, али зна да се око организације обнове највише ангажовао Милан Лазовић. Новац је добијен од аме-

туристи из разних земаља: Енглеске, Француске, Кине, Израела, Италије, Словеније. Та идеја да култура дође у село, уместо да село иде у град, допала се комисији „ИРД“ а и тако је село добило новац.

Оправданост се показала одмах по завршетку тих ра-

ра академије за позориште и филм из Торонта, који је боравио у Трипкови са студентима ФДУ. Последње културно лето у Трипкови одржано је 2008. године.

Данас, после толико година, извршено је реновирање летње позорнице која је доведена у функцију да се преко лета могу одржавати концерти разних уметника. Ангажовање на тим радовима преузело је на себе Туристичко удружење Жигале и Месна заједница Трипкова. Ту Жигале основано је пре две године са циљем развоја сеоског туризма на подручју МЗ Трипкова.

Летња позорница у Трипкови

ричке организације „ИРД“ у износу од 36.000 долара, која је у то време помагала такве пројекте. Оправданост једног непрофитабилног објекта такве врсте Вељо је бранио објашњавајући да поред добре хране, смештаја и чистог ваздуха, што чини саставни део понуде сеоског туризма, треба понудити и културно-забавне програме. Долазили су

дова, јер је летњу позорницу пре 14 година отворио Национални ансамбл „Коло“. На летњој позорници су наступали фолклорни ансамбл „Златибор“ из Чајетине, КУД „Својно“ и АКУД „Крсмановић“ из Београда. Ту се одржала и позоришна представа „Соколови“ режисера Мајкла Дивајна (Michael Devine), професо-

Окупља 19 чланова. То су млади људи који су из самог села или су пореклом из Трипкове.

„Прошле године Ту Жигале у сарадњи са МЗ Трипкова обновило је кровове на бунаревима који се налазе на летњој бини. У питању је спомен комплекс бунарева из 1934. године, а ове године издвојена су средства за обнову ове летње

Породична производња буковаче у Радишићима

Благоје Радишић узгаја око 1.200 врећа годишње што је око четири тоне печурака

Благоје Радишић је био ватрогасац, у пензији је већ три године, а производњом печурке буковаче почео је да се бави пре 10 година, на породичном имању у Трипкови.

Објект и све око њега за тај посао Благоје је урадио са оцем Миленком и сином Јанком. Кад су почели прво је направио машину за сецање сламе (једна бала се уз њу сецка за један минут, што би ручно трајало цео дан). После тога су направили бетонске базене за потапање сламе у хладној води. Онда је на отпаду Благоје нашао стару цистерну од три хиљаде литара коју је прерадио у казан за кување. Пошто је сламу тешко потапати без кавеза, направио је и кавезе у којима се слама потапа у врућу воду, то јест кува. Тако се процес дезинфекције сламе ради без икаве хемикалије.

Кад је слама кувана печурка се лакше храни. Слама се купује углавном од познатих

произвођача из околине Кнића. Мора бити сува и све што у њој не ваља одмах се баца. То се касније даје калифорнијским глистима и оне за око годину дана направе квалитетан хумус. Сва кувана слама иде на цеђење и хлађење. Процес траје око 24 сата. Сутрадан се иде на машину за пуњење џакова и ставља се ред сламе, ред семена. Све се то сабија у машини, тако да џак буде тежак од 15 до 18 килограма. Тако напуњени џакови се смештају у просторију звану прорасталиште. У тој просторији на температури од 22°C буду око 20 дана. Прорасталиште је топло, мрачно и загушљиво.

После тога џакови се премештају у другу просторију у којој ће да рађају. Ту се симулирају временски услови као у природи: да имају светлост 12 сати дан и 12 сати ноћ, да имају одговарајућу температуру, влажност, а убацује се ваздух да не буде загушљиво. За

око 7 до 10 дана печурка почиње да ниче, рађа. У зависности од услова након 25 до 35 дана почиње се са брањем. Један џак даје од три до пет килограма печурке у зависности од услова, како спољних, тако и унутрашњих. Оне расту на температури од 5°C до 25 °C, с тим што је идеално од 15°C до 18°C.

Печурке дају, односно рађају, више кола. Прва три су исплатива, док остала кола мало рађају. Кад заврше са рађањем џакови се не бацају, него иду калифорнијским глистама које за око годину дана направе хумус који Благоје продаје за „ваше воће, поврће и цвеће“, то јест за све биљке.

„Битно је да се печурка не прска, мора да буде све природно и на здравом ваздуху“, наглашава Радишић. А овде у Трипкови, не треба ни вентилатор, довољно је отворити прозоре.

Узгаја око 1.200 врећа годишње, што значи око четири тоне печурака. Поред тога он пуни џакове за друге произвођаче (ради услужно).

Ово је породична производња, три генерације раде, и он и отац и син. Што се тиче потражње, не могу да произведу колико се тражи. Није се обогатио, али може да се заради. Екологија је 100 одсто, ништа се не баца сем најлонског џака.

„Сваком ко хоће да се бави овим послом саветујем да почне са пет џакова и на њима нек се учи, док види да ли може да ради или не“.

Сваки дан неко дође, види, пита, купи неколико џакова и ретко ко се поново врати. Неко само махне главом и оде. Посао није нимало лак, ни физички, али треба и продати. Благоје је већ стекао старе муштерије и за пласман нема проблема.

М. Весовић

бине како бисмо је оспособили и привели намени“, објашњава Миљко Радишић, председник ТУ Жигале.

Удруженим снагама до успеха

Средства су добијена по јавном конкурс општине Чајетина за туристичка удружења, која су утрошена за обнову летње позорнице. „Надамо се да ће већ наредне године бина добити сасвим нов изглед, како бисмо почели са организацијом културних дешавања и осталих догађаја забавног карактера, те да у исто време

Драгослав Јањић

вратимо овој позорници, а и самом селу некадашњи сјај“, напомиње Радишић.

Савет МЗ Трипкова тесно са-

Миљко Радишић

рађује са ТУ Жигале, што су показали и овога пута.

„Последњих неколико година овај простор је био у лошем

стању тако да се није могао користити. Савет месне заједнице и туристичко удружење су се удружили и успели смо да обновимо кровове на овим кућицама, бетонирали смо бину и поставили клупе, тако да ће ово моћи у најскорије време да се користи за културне садржаје које планирамо од наредне године“, каже Драгослав Јањић председник Савета МЗ Трипкова.

Не сумњамо да ће културно лето у Трипкови да поврати стари сјај, а и ангажовањем ових младих људи да ће се младост вратити у село.

Мирослав Весовић

Уживање на мору и за старије благотворно

Радосав Дабић

Вера Млађеновић

Летовање пензионера у Ћеновићима је у потпуности испунило очекивања

Удружење пензионера општине Чајетина и ове године је организовало одлазак на летовање за пензионере са подручја општине, у месту Ћеновићи на црногорском приморју, у периоду од 30. августа до 6. септембра. Осам дана, колико су боравили на мору, пензионерима је било довољно да се друже и уживају, тако да је одмор, како сами кажу, у потпуности испунио њихова очекивања.

Чајетински пензионери и ове године имали су могућност да преко удружења уплате за себе летовање у Црној Гори, по веома повољним условима. За ову опцију, која подразумева плаћање на више месечних рата, одлучило се 40 пензионера.

„Услови су били веома повољни, јер смо од почетка године могли да плаћамо на рате и да закључно са доласком на море исплатимо све. Цена је била популарна, 17 евра дневно на бази

летовање били су веома задовољни, почев од смештаја и исхране, па до осталих занимљивих садржаја који су били прилагођени њиховој старосној доби. За неке од њих, како и сами потврђују,

„Услови су били веома повољни, од почетка године могли смо да плаћамо на рате и да закључно са доласком на море исплатимо све, уз цену полупансиона од 17 евра”, каже о летовању у Ћеновићима Славко Пантовић, председник Удружења пензионера општине Чајетина

полупансиона, што је за ову популацију пензионера било веома повољно”, каже Славко Пантовић, председник Удружења пензионера општине Чајетина.

Сви који су дошли на ово

боравак на мору делотворнији је него лечење у бањи.

„Мени много више одговара море него бања. Бања је скучен неки простор, где се само иде у базен, излази из базена..., а на мору

ширина, расположење. То не може да се надокнади свугде. Што је најбитније, дружење је било на нивоу. Сви смо били као једна породица”, истакла је пензионерка из Чајетине Вера Млађеновић.

„Ја бих препоручи свима који су у могућности да дођу и виде море, да осете како је лепо на мору. Не може лепше бити него тамо”, коментар је пензионера Радосава Дабића.

Међу пензионерима који су одлучили да лето проведу на мору било је и оних који су загазили у девету деценију, а за једну пензионерку уприличена је прослава њеног 85. рођендана. Ово путовање на многе од њих оставило је позитивне утиске, који ће се дуго сумирати.

Драгана Росић

Чајетинско Удружење пензионера је 19. септембра организовало традиционално дружење својих чланова са гостима из других удружења широм Србије. Као домаћинима на добром гласу, одавала су им се удружења из 26 градова и општина: на овом традиционалном сусретању у срцу Златибора окупило се око 720 пензионера из свих крајева Србије.

„Ово је једно од најмасовнијих дружења. Пензионери долазе из 26 градова. Из кошулука су нам ту пензионери из Ужица, Пожеге, Косјерића, Ивањице, Ариља, Бајине Баште, а имамо једну групу из Богатића са којима негујемо веома добре односе. Дошли су нам гости и из Љубовије, Ковиљаче, Лазареваца, Крагујевца, Крајева, Чачка, Сопота... Тај круг се из године у годину шири, тако да смо ове године били у прилици да окупимо и 1.200 људи, међутим простор нам је ограничен, али смо до последње столице напунили салу“, каже за „Златиборске вести“ Славко Пантовић, председник УП Чајетина.

Већ од самог пријема гости су показали због чега су ова дружења посебна. И млађи би овим временским учесницима позавидели на изузетном расположењу и полетности.

Председник Удружења пензионера из Крајева Десимир Грачанац са својим Краљев-

чанима долази у Чајетину већ осми пут.

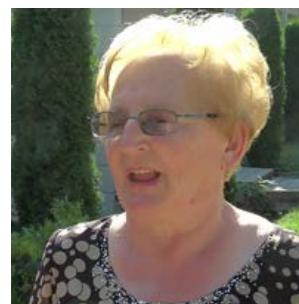
„Ви сте туристичко место и увек се лепо осећамо кад дођемо код вас. Ми у Краљеву правимо дружење 7. октобра и радо ћемо узвратити гостољубље“, рекао је овом приликом. О лепим утисцима прозборила је и његова земљакиња Мила Јовановић: „Ваш Златибор! Ја бих имала десет дана да причам о њему. Друштво пензионера из Чајетине је такво да их ја сматрам најдражим пријатељима с којима се дружим.“

„Ми смо на обронцима Голије; слична клима и обичаји, а дружимо се са председником

Ивица Гојковић

вашег удружења и ценимо га веома, тако да годинама долазимо и доводимо пензионере овде“, објашњава Ивица Гојковић, председник Удружења пензионера општине Ивањица. Пријатељство са чајетинским удружењем не заснива се, наравно, само на оваквим скуповима, већ се сарадња на-

Мила Јовановић

ставља и на другим нивоима, истиче он.

Овај дивни скуп су уважили и представници локалне самоуправе. Председник општине Чајетина Милан Стаматовић поздравио их је речима:

„Желим вам срећан провод, срећан и дуговечан живот! Же-

Славко Пантовић

лим да вам се захвалим за све оно што сте ви учинили за нас, млађе генерације, за све што сте оставили нама; ја имам једну одређену дозу страха и плашим се шта ћемо ми оставити нашим потомцима. Ви сте заслужили велико поштовање, част и углед у овој држави и зато – хвала вам још једном и добродошли!“

Велики број пензионера се исте вечери вратио својим домовима, али је доста њих остало код пријатеља у Чајетини или у неким од златиборских хотела и пансиона, да би пут из гостопримљиве Чајетине одложили бар за један дан.

Мирјана Ранковић Луковић

Перо Зубац: Златибор је митска лепота планине

Знаменити песник, овогодишњи добитник Повеље „Песничких ватри златиборских“, на питање шта му се овде највише допада одговара: „Лепота Златибора. Што рече колега из Украјине, може ваздух да се маже на хлеб“

Златибор кад се спомене, нема ваљда никога ко воли лепоту да није ту летовао или зимовао, у време оне земље у којој се то лако могло. И ја сам један од њих и неке моје песме о Златибору налазе се у антологији „Најлепше песме о Златибору“ коју је давно написао Радомир Андрић.

Ово за „Златиборске вести“ каже песник Перо Зубац, овогодишњи добитник Повеље „Песничких ватри златиборских“ за укупно стваралаштво и допринос култури и уметности. Рођен је у Невесињу, а живи у Новом Саду, добитник је многих награда у каријери. Неке од њих је добио веома млад и каже да му је свака значајна и драга:

„Како време одмиче и како се човек приближава тој другој обали, свака награда ми све више значи. Прво, да ме нису заборавили, а друго, ова је посебно вредна. Ја сам четврти који је добија, пре мене су били Љуба Симовић, Љубивоје Ршумовић и Радомир Андрић, све моји драги пријатељи и тиме ми је драже. И драже ми је због Златибора где сам ја као млад долазио и дивио се његовим лепотама, као што бих се дивио и сада кад бих имао времена. Свака награда је потврда онога што је човек радио у животу. Чудим се неким који кажу да не воле награде, па сви ми волимо кад се укаже на оно због чега смо се посветили овом послу“ истиче уметник познат по

Чудим се неким који кажу да не воле награде, па сви ми волимо кад се укаже на оно због чега смо се посветили овом послу

песми „Мостарске кише“, аутор преко 100 књига. Награду му је на свечаности у хотелу „Палисад“ уручио председник организационог одбора манифестације Арсен Ђурић.

На питање шта му се највише допада на Златибору, Перо Зубац има кратак одговор:

„Лепота Златибора. Што рече колега из Украјине, може ваздух да се маже

на хлеб. Питао сам колико овде има ђака, пошто сам ја и дечији песник. Речено ми је да сада има по два разреда и то ме посебно обрадовало, баш јако“, каже 73-годишњи Зубац, који је код Споменика на Шуматном брду запалио и симболични вечити пламен поезије, обележје „Песничких ватри“. Са задовољством је дошао на Златибор где се сreo и са старим прија-

тељима попут Александра Аврамовића:

„Срећан сам што су ми организатори, моји пријатељи, омогућили да видим место где почива Саво Јовановић Сирогојно, јунак мог детињства. Драго ми је што се ово место одржава чисто и што нема ниједног графита“, рекао нам је Зубац који је свим члановима хора Основне школе „Димитрије Туцовић“ који су учествовали у програму поклонио по примерак своје нове књиге „Писма упућена Д. Т. на небеску адресу“.

„Чајетина јесте мало место, а Златибор је нешто друго за све нас – митска планина лепоте. Мени је увек драже да дођем на оваква места, не само због лепоте, него и због тога што се то све дешава у некој другој, мањој средини. Код мене у мом Новом Саду, где живим 55 година, људи врло ретко памте да сам некад нешто говорио. Једноставно, ја сам тамо човек који иде на пијаци, води унуке, људи ме пресећу, причамо, зашто бих тамо нешто говорио о себи кад све знају.“

Некадашњи уредник програма за децу и младе Радио телевизије Војводине радио је на многим мултимедијалним пројектима, међу којима су и емисије „Музички тобоган“ и „Фазони и форе“. Близак пријатељ је и са најпознатијим златиборским песником Љубивојем Ршумовићем, који је и утицао на њега да почне да пише за децу.

Мирослав Јевремовић

Гради се вишенаменски објекат у порти чајетинске цркве

У порти чајетинске цркве Сабор Св. Арханђела Гаврила у току су радови на објекту који ће имати више намена, а једна од њих је и преко потребна сала за обављање црквене славе. Грађевински радови су почели нешто касније због кишне сезоне, али се планира да до зиме буде укровљена.

Вишенаменски објекат у порти чајетинске цркве замишљен је као место где ће бити смештене две свештеничке канцеларије, стамбени простор, мања и већа сала са кухињом за обележавање црквене славе, магацински простор, котларница, подрум и јавни тоалет. Овим простором од око 800 квадратних метара чајетинска црква ће добити оно што јој је више од века недостајало, каже јереј Петар Лазић.

„Добар део тог простора одвојили смо за, како је ми зовемо, малу салу. То је простор капацитета за око 35 до 40 људи. То ће бити сала за сваки дан, а то подразумева дружење људи који углавном долазе у свети храм недељом,

празником. На спрату, изнад тог целог поменутог простора, целом површином ће бити сала са терасом капацитета до 200 људи. У састав тог простора ући ће и велика, функционална кухиња. Велика са-

ла замишљена је да се користи првобитно за потребе цркве, потребе црквене општине и парохије, али и потребе верника приликом прославе крштења, на пример“.

Објекат се гради донаци-

јама и прилозима парохијана, као и локалне заједнице. Свој допринос дају и приватни предузетници чајетинске општине у грађевинском материјалу што је и те како значајно, али ништа мање се не мере и други видови помоћи коју верници пружају кроз припремање хране и слично.

„Људи дају онолико колико могу. Али за један овакав подухват, овакав пројекат, сама градња би дуго трајала да није помоћи великих. Када то кажем, мислим на првом месту на општину, локалну самоуправу чија помоћ, по мом искуству са раније парохије и уопште, када је црква у питању никада ни случајно не фали“, напомиње јереј Петар Лазић.

Можда ће се ово лепо здање за које је пројекат такође додиром, додаје јереј Петар, градити споро и дуго, без обзира на жеље и планове, али ће оно достојно презентовати цркву која се налази у срцу чајетинске општине, цркву која је и сама у фази реновирања, а у којој се богослужење врши од 1890. године.

М. Р. А.

Нова школска година у обновљеним школама

У реновирање школе у Шљивовици уложено 27 милиона, у радове на чајетинској основној школи улаже се 49 милиона динара, истиче Мирослав Ђокић

На подручју општине Чајетина у нову школску годину закорачила су укупно 1.052 ученика основне школе, од тога 109 првака. На почетку нове школске године ученике издвојеног одељења ОШ „Миливоје Боровић“ у Шљивовици сачекао је комплетно реновиран школски објекат, док ученици осталих основних, као и средње школе боље услове за рад могу очекивати у скорије време, јер су пројекти за њихову реконструкцију већ у припреми.

Основна школа „Миливоје

Мирослав Ђокић

Боровић“ Мачкат ове године уписала је 35 првака, „Саво Јовановић Сирогојно“ девет, ОШ „Димитрије Туцовић“ Чајети-

на укупно је уписала 65 првака, док у Јабланици ове године није уписан ниједан ђак првак. Угоститељско туристичка

школа, коју похађа 345 ученика, ове године је уписала 30 туристичко – хотелијерских техничара, 29 кулинарских техничара, 29 комерцијалиста и једно комбиновано одељење са 26 куvara и конобара.

Општина Чајетина и ове године за све ученике је обезбедила превоз на готово свим релацијама.

– Као што је законом предвиђено, основцима је превоз плаћен 100 одсто, за средњошколце општина плаћа 65 одсто, а родитељи 35 одсто. Имамо и категорије које имају бесплатан превоз. То су вуковци и материјално угрожени. Тамо где нема организован превоз општина родитељима рефундира новац па превоз организују самостално – каже Мирослав Ђокић, просветни инспектор Општинске управе Чајетина. Подсећа да је Канцеларија за јавна улагања, коју је формирала Влада Србије, општини Чајетина одобрила четири пројекта, за три основне и средњу Угоститељско-туристичку школу.

– Радови на Основној шко-

За реконструкцију основне школе у Чајетини биће утрошено око 49 милиона динара

Школа у Шљивовици реновирана од пода до крова

Ана Ристановић

Од ове школске године ученици и наставници издвојеног одељења ОШ „Миливоје Боровић“ у Шљивовици имају боље услове за рад у комплетно реновираном школском објекту. Објекат школе, површине око 1.200 квадратних метара, реновиран је од пода до крова, што је побољшало квалитет наставе и услове рада за 52 ученика, колико их тренутно има у овом издвојеном одељењу. Добијен је леп и функционалан простор, првенствено прилагођен потребама ученика.

–Имамо разлога за задовољство, јер школа је комплетно реконструисана. Одрађене су учионице, керамика, фискултурна сала која је добила пот-

пуно нови изглед, урађен је нов паркет, окречени су зидови. Успостављен је и нови систем грејања на pellet, кухиња је иселењена из сутерена на спрат, тако да су услови заиста сјајни. Сада је на ученицима да уче и да буду срећни што раде у оваквим условима – истиче директорка школе Ана Ристановић.

Ове школске године у први разред укупно је уписано 35 ученика: у Мачкату 16, Кривој Реци и Шљивовици по осам и у Горњој Шљивовици три ученика.

Будући да се последњих година у сеоским срединама број ђака смањује, оно чиме се ова школа највише поноси су два одељења петог разреда. Идући у корак са временом ова сеоска школа прва је на подручју општине Чајетина која је почела примену електронских дневника. Како би што лакше применили нови начин рада наставници су половином августа кренули на стручна усавршавања.

– Могу рећи да су то наставници радо прихватили и да се од-

лично сналазе. Један број наставника био је на кампу „Дигитални погон“, а школа је била домаћин обуке „2.000 дигиталних наставника“. За овај програм министарства пријавило се четири учитеља и шест наставника. Сви који прођу обуку добиће лап топ рачунар, пројектор, сталак и звучнике за своју учионицу – додаје директорка школе уз напомену да ће завршни део поменуте обуке представљати посета предавача, ради провере коришћења добијене опреме у настави. **Д. Росић**

У нову школску годину кренуло 1.052 основца, од тога 109 првака

ли „Миливоје Боровић“ Мачкат, издвојено одељење Шљивовица, су завршени. Вредност радова је била 27 милиона динара. Ваци су ушли у потпуно нову, реконструисану школу. Реконструисана је фискултурна сала, урађене нове инсталације, учионице, урађена је фасада... То је једна стварно

прелепа школа којом може да се поноси и село и ученици – додаје Ђокић.

Напомиње да је у току реконструкција Основне школе „Димитрије Туцовић“ у Чајетини, у коју ће бити уложено око 49 милиона динара:

– Ова школа је стара готово 140 година и стварно је била

зрела за реконструкцију, почев од инсталација, подова, столарије. Школска зграда је хладна, пуно штошта ту треба урадити. То је све обухваћено пројектима и радови се изводе. Молим родитеље, ученике и наставнике за стрпљење. Знам да се настава сада одвија у мало отежаним условима.

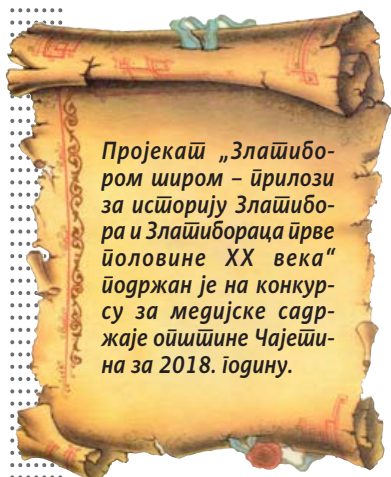
Ученици од првог до четвртог разреда су измештени у Угоститељско-туристичку школу, похађају другу смену и тако ће бити наредна три месеца. Након тога ће ући у нове учионице, у реконструисану, прелепу школу и мислим да ће имати одличне услове за рад.

По завршетку школског објекта у Чајетини, на реду је реконструкција школе и изградња фискултурне сале у ОШ „Саво Јовановић Сирогојно“, као и реконструкција зграде Угоститељско-туристичке школе. По Ђокићевим речима зграда средње школе представља монтажни објекат чији је рок трајања од 30 година давно истекао, тако да захтева озбиљну реконструкцију. Израда пројеката је у току, а радови су планирани за наредно лето.

Драгана Росић

У јединој учионици прве школе у Јабланици 73 ђака

Школски надзорник описао 1921. да је зграда јабланичке школе у исправном стању али тескобна, те да је „пут хрђав и приступачан само на коњу и пешке”

Пројекат „Златибором широм – прилози за историју Златибора и Златиборца прве половине XX века” подржан је на конкурс за медијске садржаје општине Чајетина за 2018. годину.

По завршетку Првог светског рата у Златиборском срезу са радом је наставило 10 школа, а власт је предузела мере за отварањем нових.

Међу првима је отворена школа у Јабланици, године 1920. До тада деца из овог села ишла су у удаљену доброселичку школу, у коју су децу слали и мештани Драглице, Негбине и Стубла.

Јабланица је имала 1.050 становника. Председник општинског суда тада је извештавао среску власт да „скоро сви грађани секу луч за пециво ка-трапа и товарног луча и трампе за жито у Рудничком округу. Појединци израђују буце, каце мање и веће за себе.”

Тада су општине (села) биле дужне да саграде школу, више власти нису имале могућности да помогну, па је одлука Јабланичана да приону на посао вредна пажње.

Годину дана по отпочињању рада школе Милан Алексић, школски надзорник за Рачански и део Златиборског среза, стигао је у Јабланицу да би установио какво је стање у тамошњој школи и о томе извести Министарство просвете Краљевине СХС.

Извештај, састављен у лето 1921. године, даје прецизну слику школе, оцене о ученицима и наставнику. Цитирамо га уз незнатна скраћења:

„Школска зграда је општинска, од слабог материјала – брвана па изнутра облепљена и окречена. Прављена је 1920. год. Има 1 учионицу (117 м²), окренуту истоку и мали ходник. Учионица је добро осветљена и патосана даском. Зграда је у исправном ста-

чињавају општина Драгличка, село Јабланица. Школа је удаљена од ср. места (Чајетина) 25 км. а од окр. места 54 км. Пут је хрђав и приступачан само на коњу и пешке. Клима је врло оштра.

У поч. шк. год. уписано је 69 ученика и 4 ученице, свега 73 ђ. На крају шк. год. било је 67 ученика и 3 ученице, а толико и на испиту. Прешло у старији разред 65 и 3 = 68 ђ. Одељење је једно.

повољно. Зараз. болести „шарлах” и „велики кашаљ” било је. Био је 1 смртни случај.

Учитељ је г. Десимир Арсенијевић. Био је привремено, но пре 2 месеца положио је испит зрелости у Педагошком одељењу у Ужицу. Свршио је гимназ. матуру. Радио је са 70 ђака и са великим трудом и вољом постигао је потпуно задовољавајући успех. Имао је и аналфабетски курс и спремио је за испит 14 ђака. Радио је и у културном погледу. Понаша се како доликује народном учитељу.

Од наставних средстава има само табла. Остало је правио сам учитељ.

Архива је уредна. Постоје инвентари. Буџет за 1921. год. одобрен.

Школски одбор вршио је дужност добро. Имао је 8 седница. Одлуке су већином извршене. У шк. благајни има 700 динара готовине. Школи није предат прирез из пр. г. још 996 динара. Ипак је општина доста учинила за школу, јер иако је сиромашна сама је подигла зграду у 1920. год.

Важније набавке нису вршене. Учитељ је примао уредно станарину. Школа је на време била снабдевена огревом и осветљењем.

О Св. Сави и Видовдану одржата је свечаност на којој је учитељ одржао научно предавање. Екскурзије је правио учитељ са ученицима по околини и том приликом држао им предавања из историје и земљописа.

Преглед рада и успеха у овој школи вршио сам 27/III и 30/V 1921. године. Пошто нисам могао бити лично присутан испиту, то сам одредио за председника испита г. Предрага Станковића учитеља из Шљивовице.”

З. Ж.

Милорад Алексић, просветни инспектор који је писао о школи у Јабланици

њу али тескобна, с тога треба подићи већу учионицу и др. одељење за ђаке и учитеља. Чистота се добро одржава. Пљуваоница и подсетника нема.

Двориште није ограђено и велико је 20 ари. Има у дворишту чесма за пиће. Школски врт нема. Школ. општину са-

Физички изглед деце је добар. Понашање добро. Чистоћа добра. Похађање школе неуредно у пролећним месецима. Родитељи нису кажњавани. Ученици су били хрђаво снабдевени са уџбеницима. Читали су и др. књиге. Вештинама је обрађено довољно пажње.

Здравље дечије није било

Златиборска говеђа пршута деликатес и за Италијане

Производи нашег краја представљени на Сајму пармског пршута у Италији

Делегација општине Чајетина са представницима „Златиборског еко аграра“ и Туристичке организације Златибор од 31. августа до 2. септембра, била је учесник Сајма пармског пршута у италијанском граду Лангирано. Главни разлог њиховог одласка је јачање раније успостављене сарадње са представницима конзорцијума пармског пршута, који су ове године били гости Сајма сувомеснатих производа у Мачкату, популарне „Пршутјаде“.

Општина Чајетина једина је локална самоуправа из Србије која је учествовала на Сајму пармског пршута, манифестацији која се дуги низ година организује у италијанском граду Лангирано, у регији Парма. Циљ учешћа била је презентација пољопривредних производа, али и туристичке понуде општи-

Миљко Радишић

не Чајетина, као и успостављање сарадње са произвођачима са Корзике, Шпаније, па чак и из далеког Јапана, са домаћинима из Италије и са делегацијом из Хрватске.

„Имали смо презентацију на главној бини где смо представили златиборску говеђу пршуту, која је за Италијане била прави деликатес. Овај производ привукао је доста пажње због специфичног начина припреме,

који траје од 41 до 45 дана. Наравно, промовисали смо „Златкин“ сир и кајмак. Иако Парма као регија обилује разним врстама сирева, Италијани и њихови гости били су задовољни укусом и изгледом нашег белог сира у кришци“, каже Миљко Радишић из „Златиборског еко аграра“.

Драгоцена искуства стечена учешћем на сајму у Италији примениће се приликом организовања наредног Сајма суво-

меснатих производа у Мачкату, манифестацији која је одавно сврстана у ред националних. Из „Еко аграра“ кажу да ће се са презентацијом традиционалних производа златиборског краја наставити и у наредном периоду. Ови специјалитети ускоро ће се наћи на интернационалном сајму пршуте у истарском Тињану, који ће се одржати од 19. до 21. октобра.

Д. Росић

Корисницима Дневног боравка „Зрачак“ један најзглед уобичајен дан улепшао је одлазак у куповину, где су захваљујући ваучерима добијеним од „Златиборског еко аграра“ обновили обућу и гардеробу. Овај хумани гест донео је срећу и осмехе на лицама деце која су за себе одабрала скромне коклоне.

Одлазак у куповину, као и свако дете, обрадовао је и кориснике Дневног боравка Зрачак, који су заједно са својим васпитачима посетили радњу „Планета спорт“ на Златибору. Пажљиво су бирали одећу, обућу, ствари за школу... све у складу са њиховим потребама и скромним жељама. Ова активност спроведена је захваљујући тиму „Златиборског еко аграра“ који је приликом организовања првог фестивала добрих укуса (одржаног 5. августа на Златибору) сав приход од продаје ваучера употребио у хуманитарне сврхе.

– На фестивалу је прикупљено

Хумани гест „Еко аграра“ одушевио децу „Зрачка“

око 100.000 динара. За сву децу из Дневног боравка „Зрачак“ набили смо ваучере вредности по 6.500 динара. Неки су у куповини са нама, а деца која нису сада ту ваучере су добили на руке, па у куповину могу да оду са својим родитељима – рекла је

Милица Милутиновић из „Златиборског еко аграра“.

Покретачима ове идеје захвалила се координаторка услуге Дневног боравка „Зрачак“ Марина Кутлешић, истакавши да са „Еко аграром“ има одличну сарадњу: – Они су наши велики пријатељи и

често нас посећују. Држе радионице нашим корисницима, редовно се одазивају на наше приредбе, тако да желим да им се захвалим на свему, посебно на овом лепом хуманом гесту.

Са оваквом праксом „Златиборски еко аграр“ наставиће и у наредном периоду. У знак захвалности, њихови представницима корисници „Зрачка“ уручили су пригодан поклон, у нади да ће поново бити прилике за оваква дружења. Упутили су захвалност свима који на било који начин помажу рад Дневног боравка, јер то им омогућава да свакодневне активности употпуне новим садржајима.

– Веома често наше кориснике водимо у обилазак туристичких дестинација. Идемо на излете, у луна парк, на сладолед, кокице... Све то улази у нашу свакодневницу и трудимо се да им улепшамо сваки дан – додаје координаторка услуге Дневног боравка.

Д. Росић

Слепог јунака из Мачката краљ није заборавио

Пише: Миласав Р. Ђенић

Завршне борбе за Кајмакчалан обилувале су неочекиваним преокретима и догађајима који су сваког часа некога могли одвести у катастрофу или овећати славом. Обе војске воде бој под јаким психичким оптерећењем, заветом својих старешина, а само једна га може испунити. Бугари су добили наређење да положаје бране до последњег војника, а Срби су заветовани да га морају освојити по цену живота. Стреме једном истом циљу, Орловом гнезду – први да га одрбане, други да га освоје.

Са својом првом четом другог батаљона IV пешадијског пука Дринске дивизије у рову се налазио и Ратко Шопаловић из Мачката. Да погледамо шта је младић у свој дневник записао, а шта је због скромности прећутао, а други испричали:

„У ноћи 18/19. септембра на врху Кајмакчалана водимо са Бугарима борбу прса у прса, дејствују само бајонети и бомбе, час у нашим, потом у бугарским рововима. Тамна ноћ, густа магла, јака снежна олуја и студен на висини од 2.525 метара стварају огромне проблеме, противничке ратнике препознајемо једино по говору и шлемовима.

Десно око пуче као леденица

У повременим снажним јуришима успевамо да их истерамо из ровова и натерамо у бекство, али тек што кренемо за њима стиже наређење да гоњење обуставимо. Исте ноћи њима стигоше јака појачања, па следећег јутра као суманути кренуше да поврате изгубљене положаје. Нападају у таласима, леса за лесом удара на наше ровове. Наша ватра их дочекује и обара као снопље. Испред себе имам пун сандук француских бомби ко-

Слепи ратник Ратко Шопаловић

је се пале као шибице. Не штедим их, лете као да их аутомати избацују и праве камаре од мртвих Бугара.

Кад последњу извадих из сандука и бацих удари ме пушчано зрно у образ, позади јабучице, и изађе на супротној страни главе. У тешкој несрећи, баш ни мало среће. Десно око пуче као леденица, куршум на левом пресече нерв и из горње вилице изби четири зуба. Лежим немоћан, ништа не видим, болови несносни. Моји другови притрчаше, указаше ми прву помоћ и понеше на носилима ка превијалишту.

Међутим, моји спасиоци нису прешли ни стотак метара, тешка граната нас сустиже и рани обојицу, поднаредника Марића и каплара Ћировића. Срећом брзо стигоше носиоци рањеника, прихватилише ме и однеше у пуковско превијалиште. Дођоше лекари, прегледаше ме. Чујем да један од њих рече:

– Немојте га ништа мучити, брзо ће он издахнути!

Остали лекари превише ми ране и носиоци ме убрзо однеше до енглеске пољске болнице која беше смештена под великим шаторима. Након три дана докле се психички смирих. Помирих се са стањем које ми је судбина доделила.

Читаво време храбрио ме Милан Каљевић из Бранежаца, мој земљак који је рањен лежао поред мене. Четвртог дана посети ме принц Ђорђе Карађорђевић.

Захваљујући његовој интервенцији пренеше ме до воза који ме одвезе до француске болнице на Зејтинлику, на периферији Солуна. Ту је мој опоравак, захваљујући узимању и бризи француских лекара и сестара, брзо напредовао.

Буде се сећања

Након пар дана, у пратњи ађутанта, у болницу дођоше регент Александар Карађорђевић и председник владе Никола Пашић. Обилазе болеснике. Прилазећи Ратковом кревету лекари их обавештавају да је младић тешко повређен, метак му је погодио слепоочницу и трајно уништио вид. Дирнут трагедијом младог човека, будући краљ седе на кревет, узе рањеникову руку и обрати му се речима искреног саосећања:

– Јуначе, знам да ти је тешко, вид си изгубио...

– Јесте, височанство, тешко ми је што се више не могу борити за краља и отаџбину...

Речи искреног патриотизма и родољубља, изговорене у тре-

нутку личне трагедије и потпуно неизвесне будућности, све присутне дирнуше до дна душе. Настаде тајац... Неми погледи све говоре. Тишину прекида престолонаследник:

– Јуначе, ми ти све можемо дати, једино ти вид не можемо повратити!

Будући краљ обећа да ће бригу о претешком рањенику преузети држава, послаће га у Француску да заврши специјалне политичке и обавештајне школе. При одласку рукама придиже Раткову главу, пољуби је и пожеле да се обавезно виде у ослобођеној отаџбини. Државници напустише болницу, а рањеник у малој собици остаде са својом тугом и сестром, која је даноноћно дежурала крај његове постеље.

Рањеник повремено чује потмуле плотуне топова који допиру из даљине, то његови другови крче пут ка слободи, ка Србији. Нажалост, врховне чемпреса у кругу болнице позлаћене сунчевим зрацима касног септембра није видео, нити ће икад више видети. Остаде сам да у вечитој тами размишља о прошлости, државници обећаше да ће држава преузети бригу о будућности.

Док лежи у болесничкој постељи, сећањем на прошлост, жели да бар на тренутак одагна мисли о својој злој судбини. Слике из младости смењују се као на филмској траци. Оне га враћају у срећна времена када му је највећа радост била да се о празницима са пријатељима окупи на некој градској забави, слави, било каквој светковини, мада није пропуштао ни вашаре и сеоска посела. А он весела и кавалер, свуда радо виђен и пожељан, поготово у друштву девојака.

Буде се сећања на почетак рата са Турцима када је као припадник последње одбране водио комору до Сјенице и

других санџачких градова. У Велики рат одлази са својим друговима кадровцима. Борбу на Крстацу никад неће заборавити, донела му је прво ратно одликовање, Златни орден „Милош Обилић“. На Дрини је груди опет украсио истим орденом, сада сребрним. Заробили су га Аустријанци код Чачка, Бугари на планини Кукавици, али захваљујући ерској досетљивости, мударости и храбрости оба пута их је надмудрио и побегао.

Сећао се последњег сусрета са оцем Гвозденом, трећепозивцем Четвртог пука, приликом повлачења преко Црне Горе. На кратко су се састали у Андријевици и растали са жељом да се виде у ослобођеној отаџбини. Ратко је још у Солуну дознао тужну вест да им је то било последње виђење. Пошто је током одступања кроз Албанију био контузован, Гвозден је упућен у Француску на лечење. После опоравка, из луке Тулон кренуо је лађом „Галија“ на Солунски фронт. Код острва Сардиније торпедована је и на морско дно однела 600 француских и 200 српских ратника, међу којима се налазио и Гвозден.

Брзо се адаптирао на логорске услове

Половином октобра, залечених рана, Ратко је напустио солунску болницу и по препоруци регента са пратиоцем отишао у Француску. Обишао је многе градове: Париз, Ницу, Лион, Марсеј, Бордо... Али увиђа да ова турнеја за њега хендикепираног нема никакву сврху. Прелази у Африку, обилази Тунис, Алжир, Мароко и коначно доспева у савезнички логор ратних инвалида у близини града Алжира.

Брзо се адаптирао на логорске услове, у њему је нашао све што му је било потребно за један миран живот какав је тада морао водити. Склопио је пријатељства са себи сличним страдалницима тако да му је и друштвени живот био занимљив. Доноси одлуку да се не враћа у Србију, остаје ту. Али једног мајског дана 1919. године у логор стиже фран-

цуски адмирал Гепрат са писмом регента Александра којим га подсећа на договор у Солуну и позива да се одмах врати у отаџбину. Ратко мења планове, француским разарачем стиже у Дубровник, а одатле у пратњи једног официра возом је допутовао у Београд и сместио у Дом инвалида на Врачару.

После неколико дана два ратна друга имала су срдчан сусрет у Двору. Владар је по-

рави? Онда му се јављају слике оних сапатника из ранијих ратова што седе по улицама, са капом испред себе и траже милостињу од пролазника. У безнађу доноси одлуку да остане у логору, али краљево писмо доноси преокрет у његовом животу. Као феникс уздигао се из пепела и проживео дуг и успешан живот. Да ли је краљева помоћ била драгоцене? Да, свакако, али не и пресудна. Многи су у живот кре-

свадби због одласка на сахрану грчког престолнаследника, али га је заступао ужички политичар Миша Трифуновић.

Послови у Панчеву, поготово у Сарајеву доносили су велики профит што најбоље говори палата којом је украсио центар Мачката. На овај изванредни објекат, какав се у то време није могао видети у читавом ужичком крају, потрошио је много новца и времена. Најбољи имотски мајстори

Гвозден Шопаловић, најмлађи син слепог ратника Ратка, крај камене палате у Мачкату

новио и потврдио сва обећања дата у солунској болници. Понудио је кумство приликом Раткове женидбе, дао дискреционо право којим га без најаве може посетити. На регентову интервенцију министар војске и морнарице, новембра 1921. издаје му дозволу да у Панчеву отвори војничку кантину. Када је за команданта Друге армијске области у Сарајеву дошао ђенерал Крста Смиљанић, добија кантину у највећем војном логору у земљи. Довео је брата да му помаже у пословима који су се веома успешно одвијали.

Чудна је судбина Ратка Шопаловића, златиборског ратника, двоструког витеза Карађорђевог звезде. На месту рањавања био је једном ногом у гробу, лекари му давали неколико сати живота, он их демантује и опоравља се. Док лута Европом муче га свакојаке мисли, какву ће му помоћ понудити владар. Ако забо-

тали здрави, са већом помоћи са дипломама, али су пропадали. Ратко је имао многе особине које су поседовали само успешни људи.

Медаље за храброст

Ратко је на многим пољима свог деловања био успешан. Доказао се као ратник, за годину дана окрнтио се са Златном и Сребрном медаљом за храброст „Милош Обилић“, током даљег ратовања на његовим грудима засијале су две највредније, Златни и Сребрни орден Карађорђевог звезде са мачевима, ту су још Орден Југословенске круне V реда, Споменница за рат са Турском 1912., Споменница за рат са Бугарском 1913. и Албанска споменница. Био је породичан човек, из три брака оставио је пет синова, сматрао је да му је то највеће богатство. Кад се први пут Ратко женио, октобра 1921. године, краљ је одржао обећање. Није могао присуствовати

градили су га десет година од клесаног камена са три торња на крову. О златиборском Лују Ловрићу рецимо и ово. Људи са овако тешким физичким хендикепом обично се повлаче у себе, избегавају друштво, најбоље се осећају у самоћи због осећаја инфериорности. Ратко је био сушта супротност, уживао је да људе окупља око себе, да ствара пријатеље. Поред кума Александра, пријатељи су му били бројни високи државници и политичари: принц Ђорђе Карађорђевић, Милан Стојадиновић, Петар Живковић, Љуба Давидовић, Миша Трифуновић, Ацо Стојановић, ђенерали Крста Смиљанић, Стеван Хаџић, Љубомир Марић...

Двоструки носилац највећег ратног одликовања Ратко Шопаловић рођен је 1893. године, у породици земљорадника Гвоздена и Миленије, а умро 1969. године и сахрањен у Мачкату.

Позив читаоцима

Позивамо све који имају занимљиве анегдоте, пошалице, кратке смешне приче из наше свакодневице, шале, вицеве и друге облике ерског хумора да их за рубрику „Ерска народна ризница“ нашег листа пошаљу на мејл адресу библиотеке „Љубиша Р. Ђенић“ из Чајетине ljubisardjenic@mts.rs и потпишу именом и презименом.

Најбоље прилоге објавићемо у „Златиборским вестима“, а необјављени биће читани у програму манифестације „Летњи улични ерски кабаре“.

Ако зајреба

Пред почетак једне туристичке сезоне у нека про-шла времена сјинио је на Златибор један новинар из Београда да за свој лист најправи рејоршажу о овом лејом туристичком месју. Док је са ујравником ваз-душне бање шетња поред језера, чуо је концерт жаба, па извадио ноћес да прибележи те прве ујиске.

– Зар овде бацаће смеће - ујиша ујравника.

– У јлану је да се локација промени – слаја уј-равник.

– Немаше ни корје за ојишајке.

– Наручене су, али нису још сјиниле.

Седећи увече у хошелу и слушајући музику, нови-

нар је ледоа јрлаве сјолњаке и нељубазне келнере, шако да се ноћес брзо најуни. Ујравник је видео да ово неће на добро изаћи, па јозва келнера и за нови-нарски сјо наручи младу јањешину и најбоље вино. Поче јозба која је трајала до пред зору. Кад је нови-нар, ослањајући се на ујравника, јошао на сјавање, неколико јуша севнуше бличеви фотодараша. Но-винар, мршав јијан, био је овековечен.

– А шјо ме још и сликаће – некако јромрси.

– Можда ће нам ове слике зајребати ако будемо морали нешјо да деманјујемо у новинама – одго-вори ујравник.

Чињенична јесма

Златиборе висока јланино и ужичка јарава долино, до вас доћи сад је мука жива, смој вас јустји од јојледа скрива.

Ко с јешине најије се воде у болницу мораће да оде, а ужичка јршуја и клека сад су скујље од најскујљеј лека.

Нема више из црејуље јроје, неће Ере збој ње да се зноје! Нема ерској сира ни кајмака ниш чувеној ерској качамака.

Снашао се Ера

Некад давно, у време обавезној ојкуја, нарежу једном Ери да преда два килограма вуне, иако он није имао ниједне овце. Оде Ера одборничковој кући да се жали, а овај му рече:

– Ма јлан ојкуја морамо исјуниши, а ти се сналази како знаш и умеш!

Сушрадан је одборник нашао у свом јору две ошиша-не овце.

Неће бој нейисмене

Једна сјарија Златиборка сјално кубурила са здрављем. Дошла јој школована снајка у јосје, па вели:

– Шјја је јо с јобом? Ти сјално умируцкаш, умируцкаш, а све боље изједаш.

– Зна бој шја ради! Бира и он: јрво узима школоване, јер су му јојребнији, па јосле нас нейисмене – зачас се снађе она.

Златиборске виле

„Јеси л' чуо мој вољени Миле Златибор су јришиснуле виле. Нема више ни једноја јлаца, више вила нејоли оваца!“

„Пусји срце нека ти се сјиша, нико не зна ко ју која шиса. Зајо, драја, немој лиши сузе, јлац се боље од оваца музе.“

„Песничке ватре златиборске” култури на дар

„Ово је водиља за неке наше нове писце и уметнике који ће сигурно и овде у малим срединама да настану и израсту”, рекао Милан Стаматовић отварајући манифестацију

Лудвиг Леге

Велика имена светске поезије обележила су овогодишње „Песничке ватре златиборске” – значајну и јединствену културну манифестацију коју већ пету годину организује општина Чајетина.

У том малом јубилеју љубитељи културе на Златибору уживали су у стиховима иностраних и домаћих песника, музици познатих извођача и свечаном програму обележавања 120. годишнице од рођења књижевних великана Бертолта Брехта и Десанке Максимовић. Овом приликом је Повељу „Песничких ватри златиборских” за укупно стваралаштво и допринос клутури и уметности за 2018. добио песник Перо Зубац.

Било је то дивно поетско-музичко вече у хотелу „Палисад” на Златибору, са садржајним програмима и истакнутим гостима, доказ да се и у малим срединама могу приређивати врхунска културна дешавања.

Ову традиционалну манифестацију отворио је председник општине Чајетина Милан

Стаматовић рекавши да су сви окупљени веома важни како би се унапредила култура, нарочито у малим местима:

– Ви сте ту да не заборавимо да унапредимо нашу културу и мала места, да промовишемо све оно што су наши преци радили пре нас. И ово вече је посвећено Десанки Максимовић и Бертолту Брехту. Ово је водиља за неке наше нове писце и уметнике који ће сигурно и овде у малим срединама да настану и израсту. Ми смо као локална самоуправа ту да дамо подршку томе и да промовишемо наше традиционалне вредности – рекао је Стаматовић.

тру – вечни пламен поезије код Спомен-костурнице страдалима у Другом светском рату.

Тема страдања била је заступљена у поезији Бертолта Брехта и Десанке Максимовић, којима је овогодишња манифестација и посвећена. У години када се обележава 120 година од рођења немачког писца и српске песникиње њихове стихове у „Палисаду” су упечатљиво казивали Слободан Љубичић и Ивана Шћепановић, а музички изводили Данка Стојиљковић и Љубодраг Беговић. За клавиром је извођаче пратио познати композитор Раде Радивојевић.

Перо Зубац добитник Повеље „Песничких ватри златиборских” са Арсеном Ђурићем

Добитник овогодишње Повеље „Песничких ватри златиборских” је познати песник Перо Зубац, аутор популарних „Мостарских киша” и многих других поетских записа. Признање му је уручио Арсен Ђурић, председник организационог одбора ове манифестације и заменик председника општине Чајетина. Након поетско-музичке вечери у „Палисаду” Перо Зубац је запалио симболичну ва-

Поред песама „Тражим помиловање”, „Крвава бајка”, „Извештај Срба”, „Спомен на устанак” које су писали Брехт и Десанка, на овогодишњим „Песничким ватрама златиборским” представљена су и дела Алексе Шантића, Федерика Гарсије Лорке, Растка Петровића и Милоша Црњанског. У свечаном програму су учествовала и деца из хора Основне школе „Димитрије Туцовић” у Чајетини са

Лучијан Алексиу

Марком Кутлешићем као и фрулаш Марко Џамбасовић.

И ове године на Златибор су стигли и песници који учествују на традиционалним међународним Београдским сусретима писаца, а златиборској публици представили су се Војислав Вукотић, Лудвиг Леге из Немачке, Лучијан Алексиу из Румуније, Дмитри Сергејевич Бурого из Украјине и Месут Шенол из Турске.

„Ово је дивно место, нисам очекивао да је овако привлачно. Мало је удаљено, али је вредело доћи овде. Док смо долазили у ово подручје осећао сам се као Алиса у земљи чуда, било је нереално. Ове вечери је програм одлично осмишљен и представљен”, каже гост из Турске који и сам организује културне догађаје у својој земљи.

Златиборски песници Мирјана Ранковић Луковић и Милосав Радибратовић позвали су својим песмама „Други завичај” и „Златибор је” поклонике културе и за следеће „Песничке ватре златиборске”, које ће се одржати за годину дана.

М. Ј.

Сећање на Ћупа, великана међу песницима

Навршило се пуних 14 година од смрти једног од наших највећих завичајних песника Михаила Ћуповића. Тим поводом у Библиотеци „Љубиша Р.Ђенић“ одржано је књижев-но вече под називом „Сећање на Ћупа“, у чијој организацији је учествовала и библиотека Специјалне болнице „Чигота“.

Како би се сачувала успомена на лик и дело Михаила Ћуповића и нове генерације упознале са значајем и величи-ном овог антологијског песника, у његову част сваке године организују се књижев-ни сусрети. На Ћуповим данима гостова-ли су завичајни песници Јагода Јеремић, Мирјана Ранковић Луковић, Љиљана Андрић и Зоран Богдановић, који су радо

са публиком поделили своје успомене на Михаила Ћуповића, његово непроцењиво дело и значај за сам Златибор.

– Скоро сам прочитала један цитат који каже: „Ја сам писао песме да бисте ви лакше дисали“. Мислим да је управо то Ми-хаило Ћуповић урадио за наш крај, за овај завичај. Драго ми је што спадам у ред завичајних песника који се сећају Михаила Ћуповића сваке године, јер он је то заиста заслужио – рекла је песникиња Јагода Јеремић.

Афористичар Зоран Богдановић о Ћуповићу каже:

– Михаило је био великан међу нама. Ја се надам да ће га дуго та књижевна сена у Србији памтити. Позив на једно овакво

учешће ми је част и задовољство. Нарав-но, не треба га ни по коју цену заборавити.

Песникиња Мирјана Ранковић Луковић, имала је прилику и да као новинар локалне телевизије са Ћуповићем са-рађује дуги низ година:

– Био је једна дивна, топла душа, увек спреман за шалу, увек спреман и озбиљан за сарадњу. Са њим смо радили за ТВ Чаје-тина хумористичке кратке приче. Једна од њих је била „Гневник“, где смо баш са-рађивали он и ја. Наравно, ту су његови стари пријатељи са којима је радио „Ер-ски караван хумора“. Јер кад поменете Ћупа, сви су били спремни да прискоче у помоћ да би што боље изнели оно што је он имао да каже.

О животу и раду, као и о сарадњи са Ми-хаилом Ћуповићем говориле су Снежана Ђенић, директорка чајетинске библиоте-ке, и Мирјана Црнчевић у име библиоте-ке Специјалне болнице „Чигота“. На самог песника ипак су најбоље вратила сећања његови стихови, које је читала Мирјана Лопин Дризо.

Успомену на Ћуповића чува и Удру-жење књижевника Србије, које сваке го-дине у октобру додељује награду која носи његово име. Ова награда се додељује за укупан допринос књижевности за децу.

Д. Росић

Једно од завршних лет-њих културних дешавања у „Чиготи“ на Златибору било је представљање књиге „Пу-њене тиквице са Леђиновим мозгом“ Сање Домазет и Сло-бодана Шијана. Ово дело је на-стало обједињавањем драме са филмским сценаријом, а о суд-бини неснимљеног филма ове вечери су говорили Домазетова и Шијан, као и уредница Горда-на Милосављевић Стојановић.

Драма „Пуњене тиквице“ Са-ње Домазет премијерно је изве-дена у ЈДП-у 1996. године. Годи-ну дана касније, по мотивима драме, Слободан Шијан и Сања Домазет написали су филмски сценарио „Пуњене тиквице са Леђиновим мозгом“. Иако хва-љен, сценарио је освајао награ-де, али филм никада није снм-љен.

У „Чиготи“ о несуђеном филму Шијана

„То је заиста нешто што сам желео да снимим. Сарађивали смо одлично на сценарију и до-шло је до једне прилично бизар-не и духовите приче која једно-ставно није могла да прође све

размере селекција и филтере који су постојали у тој нашој ки-нематографији током двадесе-так година колико смо покуша-вали то да прогурамо. Мислим да смо снимили тај филм кра-

јем 90-тих или почетком 2000. да би он и данас био занимљив“, рекао је редитељ Шијан.

За разлику од сценарија, драма „Пуњене тиквице“ у ко-јој је главну улогу тумачио Ни-кола Симић, је од своје преми-јере доживела велики успех. Иза ње је, као управник ЈДП-а, стао Јован Ђирилов.

„Сву апсурдност живота у Ср-бији, у време када су нас зду-шно убеђивали да није истина оно што видимо него оно што нам се каже, ту неуспелу дре-суру ума, убацивала сам у ко-мад“, рекла је једном приликом књижевница.

Публика је о овој теми имала мноштво питања на које су го-сти радо одговарали, разоткри-вајући још више стање у култури на варљивој сцени Србије у бли-ском прошлом времену. **М. Р. Л.**

ПУЊЕНЕ ТИКВИЦЕ са Леђиновим мозгом

Поводом Светског дана писмености Дино парк на Златибору је покренуо акцију „Књига теби на дар“. Ученици ОШ „Димитрије Туцовић“ из Чајетине су 8. септембра са својим наставником српског језика и књижевности посетили парк и донели књиге које ће бити поклоњене деци која се налазе на лечењу у болницама.

Хуманитарна акција коју је покренуо Дино парк има двојаки циљ: да деци која су на лечењу у болници улепша тренутке које проводе тамо, а са друге стране да им укаже да су књиге својеврсна врата у један

Књиге деци на дар у Дино парку

другачији свет, пун спознаје, авантуре и забаве.

„Можда је најбитније, у склопу ове акције, што су деца послала најбитнију поруку, а то је – да што више људи треба да чита, да се образује и да деца схвате књигу као свог пријатеља,“ рекла је Славица Србиновска, пи-ар Дино парка.

„Волимо овакве акције и увек ћемо се радо одазвати

оваквом позиву, а нарочито нам је драго што смо данас овде, на Дан писмености, да поделимо књиге са вама и позовемо да се што више чита, јер књига је ипак најбољи друг и мислим да деца то још увек знају. То је јако важно, а на нама је да их што чешће подсетимо на то“, нагласила је Марија Вуловић, наставница српског језика.

Из Дино парка су се на прикладан начин захвалили деци која су ову хуманитарну акцију схватила веома озбиљно. Ова акција имала је одјека у јавности, па су у суботу и други посетиоци пожелели да одвоје део свог времена и да се на Светски дан писмености укључе у ову племениту акцију. Међу њима било је и оних најмлађих који ће значење свог геста постати свеснији када у школским клупама, учећи слова, у књизи открију нови, шаренолик и велики свет.

М. Р. А.

„Боз бет“ победник четвртог Паб квиза у Чајетини

На четвртом издању Паб квиза у кафеу „Оаза“ звање најбољег тима одбранио је састав „Боз бет“, који су чинили Данило Ђенић, Небојша Божовић, Мира Вирић и Софија Павловић. Они су имали убедљиво највећи проценат тачних одговора на 60 постављених питања. Друго место припало је комбинованом чајетинско-ужичком саставу „Особље“, иначе дебитантима, док је трећепласирани поново био „Динар на квадрат“ (Иван Јанковић, Доброслав Обрадовић, Благоје Радишић).

Уочи петог издања квиза извесно је да ова приредба полако прераста у традиционално окупљање, с обзиром да је већ

Фотографија власништво Бојана Савића

успостављена база од седам-осам екипа сталних учесника, уз повремена учешћа неких нових тимова. Такође, за

наредна издања такмичари из Ужица, међу којима су и искусни квизомани, најавили су долазак у већем броју.

Идејни творац чајетинског Паб квиза, познати квизаш, новинар и сатиричар Бојан Савић најавио је могућност одређених иновација у концепцији квиза, односно увођење нових форми постављања питања, а могуће је и да ће се од октобра квизови упоредо одржавати у Чајетини и на Златибору.

После четири одржана квиза издваја се екипа „Боз бет“ са по два прва и друга места, док је иза њих „Динар на квадрат“ са два прва и два трећа места. Што се тиче појединачног учинка апсолутни лидер је Данило Ђенић, који је као члан поменути две екипе освојио сва четири издања квиза.

И. Ј.

Победом над екипом „Мокре Горе“ из Зубиног Потока одбојкашице „Златибора“ пласирале су се у главни жреб Купа Србије. Чајетинке ће у осмини финала играти против суботичког „Спартак“, једне од екипа из врха српске женске одбојке, а према прелиминарним најавама, овај меч играће се у Чајетини.

Један од креатора не само скорашњих клупских успеха, већ и неизоставни члан колектива од његовог оснивања 2002. године је тренер Станко Брашанац, званично најбољи стручњак општине у избору Спортског савеза Чајетине. Према његовим речима, за резултат у спорту потребна је широка база, тако да успеси клуба као што су пласман у Прву Б лигу и у осмину финала Купа додатно добијају на значају, знајући с коликом базом може располагати мала општина попут Чајетине.

– Сваки искрен човек нам честита на досадашњим резултатима. Јер, без лажне скромности, могу рећи да је успех огroman. Примера ради, ми у лиги имамо један Ниш са 300.000 становника, а

стрепело за резултате у предстојећој сезони, приступило се несвакидашњем кораку, а то је довођење играчице са стране. Златибор је појачала доскорашња играчица „Лесковца“ Тања Тошић, коју су људи из клуба запазили на МОСИ играма, где је наступала за Соколац.

– Били смо принуђени да, после толико година, први пут доведемо играчицу са стране, мада смо у начелу били против тога, и у другим градовима се екипе подмлађују, деца одлазе на студије... Ми смо уз чачански „Борац“, били једна од ретких екипа која није доводила играчице са стране. Али, било би неозбиљно да после добре дебитантске сезоне дођемо у ситуацију да се боримо за опстанак. Не би било поштено ни према искуснијим играчицама, које долазе из градова где студирају да би играле утакмице, неке од њих су чак одбијале и веће стипендије других клубова да би наставиле да играју за нас, а не би било поштено ни према локалној заједници, која нам пружа велику подршку. Додатни проблем је реорганизација у лигама, где се сма-

тата као 2008. године, када нам је екипа 1994. годишта дошла до државног полуфинала, што је био огroman успех. На „Спортским играма младих“ су биле екипе као што су пионирке „Црвене Звезде“ или екипе из Лазареваца, Сремске Митровице, али ту нам се негде вратило за пропуштене шансе у првенствима. Освојили смо два сребра у Сплиту где смо представљали Србију, што је велика ствар за нас. А чак смо и тамо били некомплетни, јер је било време одмора, летовања... И даље ћемо потенцирати на томе да имамо добру школу одбојке. Није битно који ћемо ранг играти, али ћемо истрајавати у томе да афирмишемо децу из Чајетине.

Још један изазов који је пред клубом је и чињеница да ће уско-

родица. Доста је ту омладине која је препознала наш добар рад, која чак доводи своје пријатеље да нас гледају. Недавни меч против „Борца“ у Купу нисмо ни најавили плакатом, а двора-на је била скоро препуна.

Општина Чајетина и локални Спортски савез нам помажу

Осим безрезервне подршке публике, клупски рад и успеси препознати су и од стране локалних институција. – Општина Чајетина и локални Спортски савез нам заиста помажу, а и ми смо обезбедили део средстава на друге начине. Имали смо ове сезоне и додатна средства, за спровођење припрема. Наш рад је свакако препознат. Добијали смо и општинска при-

Станко Брашанац: Педагогија је на првом месту

Најбољи тренер општине у избору Спортског савеза Чајетине истиче да је за резултат у спорту потребна широка база

ми имамо вишеструко мање. Не рачунам ту Златибор, јер је ту мање домицилног становништва, а и деца одатле су релативно скоро почела да долазе у нашу школу одбојке. Куп нам није био приоритет, али околности су нам ишле на руку, тако да је и управа одлучила да идемо до краја. Не треба говорити о томе да је „Спартак“ у самом врху наше женске одбојке, а знамо шта то значи у земљи чија је женска одбојкашка репрезентација суверено дошла до европског злата и успела да освоји сребро на Олимпијским играма. Избегавам велике речи, али ове девојке заиста заслужују пажњу. Стога смо у договору са Управним одбором ступили у преговоре са екипом „Спартак“, а начелно имамо подршку Одбојкашког савеза Србије, да тај меч против Суботичанки одиграмо на нашем терену. То би била лепа промоција одбојке, као и нашег састава и клуба. Нашим муко-трпним радом претходних година смо то заслужили – каже Брашанац.

Клуб је дебитантску сезону у Првој Б лиги окончао на шестом месту. У нову сезону улазе искусније за једну годину играча у овом рангу. Међутим, током лета клуб су напустиле две играчице, једна из поставе и једна из омладинског погона. С обзиром да се у клубу

њује број екипа, а највећи терет тога поднеће наш ранг, одакле ће испати пет екипа. Постоји могућност довођења још једне играчице, али само уколико се ствари по питању опстанка буду негативно одвијале. То не значи да одустајемо од наше примарне идеје, желимо да наша деца напредују... Радимо реално, почевши од најмлађих категорија па све до сениорки, без неких великих идеја без покрића.

И даље ћемо потенцирати на томе да имамо добру школу одбојке

Претходне сезоне млађе категорије освојиле су друго и треће место у својим лигама, а континуитет добрих резултата одржан је и током лета. Пре свега се истичу резултати на МОСИ играма (бронза у одбојци на песку), као и на „Спортским играма младих“ у Сплиту, где су освојена два сребра – у одбојци и у одбојци на песку.

– То свакако улива велики оптимизам. У последњих неколико година резултати млађих категорија су такви да су нам екипе увек у врху. Сад, сплет околности је био такав да се често догађало да смо за једну позицију пропустили пласмане на завршне турнире. На пример, имали смо и таквих резул-

ро почети реновирање унутрашњег дела дворане Спортског центра Чајетина. С обзиром на специфичну атмосферу дворане, клуб је одлучио да у њој игра док год буде могао, тако да су за нову сезону пријављене обе хале: у Чајетини и на Златибору.

– Волимо дворану у Чајетини, при-сније је, ближе је публика, ствара се добар амбијент... Другачије је играти у мањој дворани, лакше се оријентисати у игри, пошто смо навикли на њу. На Златибору су нам нови услови, нови детаљи, на пример виши је плафон, док је у Чајетини то знало да прекине поен раније. тако да тај детаљ нећемо више имати у игри, што значи да ће бити и више надигравања за поене. Да не помињем неке позадинске детаље који могу збунити, од неких трака или плаката на зидовима... То је реална прича, не желим да правдам себе нити да тражим неке алибије. Осим тога, публика ће бити даља, а гледаоци нам много значе. Последњих година публика је заиста „научила“ да навија, да нас „ватрено“ подржава, да се активира у кризним моментима. Број гледалаца се повећава, а поготово нам је драго што то није по „родбинској линији“, чак најмање гледалаца чине родитељи и по-

знања, не само појединачна, већ је и клуб добитник плакете „Димитрије Тучковић“. И заиста хвала на свему томе.

Резултати које клуб остварује претходних година последица су начина на који тренер Брашанац приступа овом послу: – Увек сам посвећивао пажњу деци с којом радим, верујем у њих. Педагогија је на првом месту, јер децу никад не можете слагати. Њима се мора објаснити зашто нешто раде. У реду је имати дисциплину, али им морате објаснити чему та дисциплина. Ако нема комуникације, нема успеха. Кад направите добру „хемију“, то мора дати резултат, без обзира и на могућ недостатак квалитета, те мањкавости ће се некада покрити на други начин. За овај клуб је битан сваки члан, од оног најмлађег који се јуче уписао, па све до капитена сениорске екипе. Јер „бој не бије свијетло оружје“. Тражим од деце да се боре, да „изгину“ на терену, па макар изгубиле 75-0, ја сам задовољан. А чињеница је да децу хвале где год да играмо, од технике до кретања...

Иван Јанковић

Спортисти Чајетине у Европској недељи мобилности

Организованом шетњом деце, основаца, али и осталих заинтересованих особа, општина Чајетина је, под слоганом „Наше улице, наш избор“, обележила Европску недељу мобилности. Циљ ове активности је да се охрабре људи широм Европе да креирају тип града у каквом желе да живе, да анали-

зирају начин на који доживљају простор и прилагоде га својим потребама, као и повећају свест најмлађих о значају физичке активности као замене за аутомобиле.

Шетња је започела код чајетинског вртића „Радост“, где су осим малишана из ове установе кренули и чланови локалних спортских

колектива (Карате клуб „Рујно“, Одбојкашки клуб „Златибор“, ФК „Чајетина“, Смучарски клуб „Златибор“...), после чега се прошло кроз центар, све до основне школе, где су се поворци прикључили и ученици основне и средње школе, а траса је завршена код зграде општине. У овој активности учество-

вали су и челници локалне самоуправе. У склопу акције општински Савет за безбедност саобраћаја поделио је по два бицикла одељењима ОШ „Димитрије Туцовић“ у Чајетини и на Златибору што ће, према речима наставника, значити много у покретању саобраћајне секције у школама. И. Ј.

Одбојкашице се пласирале у осмину финала Купа Србије

Одбојкашице „Златибора“ у мечу шеснаестине финала Купа Србије славиле су против „Мокре Горе“ са 3-0 у сетовима (25-11, 25-13, 25-14), чиме су се пласирале у осмину финала. „Златибор“ је на овом мечу наступао без повређене Анђеле Тошић. Све играчице које су биле у саставу активно су учествовале у овом тријумфу добивши минутажу. У осмини финала противник одбојкашицама „Златибора“ биће суботички „Спартак“.

ОК „Златибор“: Јелена Савић, Андријана

Драговић, Марија Думањић, Тања Тошић, Снежана Тошић, Дијана Ђуровић, Словенка Стојановић, Аница Нинчић, Исидора Тошић, Милена Власоњић, Александра Пантовић, Славица Обрадовић.

ОК „Мокра Гора“: Ирена Станић, Милица Божовић, Јелена Добрић, Анђела Елезовић, Љиљана Добрић, Милица Ђукић, Милена Миленковић, Јулија Крстић, Данијела Соврлић, Јована Ђукић. Тренери: Ненад Цветнић и Горан Радуловић И. Ј.

Пет меч бодова из четири меча шахиста „Чиготе“

Нову такмичарску сезону у Лиги Централне Србије група Запад шахисти „Чиготе“ започели су dobrim резултатима. После почетне победе над „Сланушом“, уследио је пораз на гостовању у Сјеници, а потом два ремија – са ФАП-ом из Прибоја и екипом „Ужица“. Према речима првог човека клуба Теодора Ђенића, овакав почетак лиге се и очекивао.

– Били смо спремни већ за први меч првенства против „Слануше“ и схватили смо његов значај. Пре почетка сезоне фокусирали смо на потрагу за квалитетним такмичарима у омладинској категорији. Успели смо да активирамо нашег Дарка Виторовића, са којим капитен Вилотијевић доста ради. Дарко је овогодишњи регионални омладински првак и ево после трећег кола има 2,5 бода – каже Ђенић, додајући да је екипа такође појачана доласком ФИДЕ мајстора Душка Доловића.

Клуб за сада стабилно функционише по питању финансија. Примарне амбиције су да опстане у овом рангу такмичења. Један од циљева клуба је и популаризација шаха међу школарцима, имају у плану да по завршетку сезоне окупе заинтересоване основце у једну шаховску секцију и да са њима раде. И. Ј.

Фудбалери „Чајетине“ у четири меча дали 16 голова

После неугодног пораза на свом терену од „Јасена“ фудбалери „Чајетине“ су се серијом добрих резултата вратили у врх табеле Златиборске окружне лиге. Чајетинци су у четири меча постигли чак 16 голова, а примили само два. Редом су побеђива-

ли „Полет“ (2-0), „Јежевицу“ (2-0), „Омладинац“ (6-2) и „Сечицу“ (6-0). Посебно расположен за постизање голова био је Бранко Радовић, који је практично на свакој од поменутих утакмица постигао макар по гол.

И. Ј.

Бесплатно у школу кошарке КК „Златибор“

Почетком школске године кренула је са радом нова генерација полазника клупске школе кошарке у КК „Златибор“.

Нови чланови су деца од првог до четвртог разреда, тј. годишта од 2008. до 2011. Са тренером Душком Пантовићем они се кроз међусобну игру едукују основама кошаркашког спорта. Иначе, међу полазницима има деце која су и претходне године била у клупској школи кошарке.

Тренинзи се одржавају уторком и четвртком од 9.30 до 10.30, а треба напоменути да су, као и претходних година, потпуно бесплатни. Тренер Пантовић истиче да је задовољан одзивом деце, као и њиховом ангажованošћу, изражавајући наду да ће интересовање младих за кошарку бити још веће у наредном периоду с обзиром да је током читаве године упис у току.

И. Ј.

Најуспешнији такмичар у сингл конкуренцији на осмом издању тениског фјучерса „Златибор опен“ био је Дејан Катић. Домаћи такмичар је са 2-0 (6-4, 7-5) у финалу био успешнији од Американца, Џастина Буша.

Оба такмичара већи део меча играла су са основне линије, без превише излазака на мрежу. Катић је био успешнији у сервису, а само у првом сету остварио је осам асова. – Дуго година долазим на Златибор и никако нисам успео да дођем ни до полуфинала овог турнира, на којем веома уживам. Овај пут ми се посрећило да дођем до пехара, а морам истаћи да ми је можда таличан био и Влада (Ерг), супервизор – изјавио је победник сингла, док је Џастин Буш честитао ривалу, показавши и скромно знање српског језика.

У дублу је у потпуности изражена доминација иностраних играча, а победнички пехар припао је бразилској комбинацији Кајо Силва/Талес Турини. Они су у финалу са 2-0 (6-4, 6-2) победили словачко-мађарски пар Мартин Фекиач/Фабијан Марожан.

– Није било лако, с обзиром да смо били први носици, то је положај где сви желе да вас победе. С обзиром да и у Бразилу играмо у местима са великом надморском висином, планински амбијент нам није уопште сметао у игри. Надамо се да ће нам ово помоћи да се изборимо за на-

Катић бољи од Буша у финалу тениског „Златибор опена“

ступе на челенџерима и АТП турнирима – кажу гости из Јужне Америке.

Дугогодишњи супервизор турнира, члан Међународне тениске федерације (ITF) Владимир Ерг, сматра да је тенис у Србији још увек жив „јер постоје људи као директор „Златибор опена“, Милош Дедић“, наглашавајући да тек предстоје нови изазови, због промена које ITF уводи на овом нивоу такмичења.

Сам Дедић, иначе члан Стручног одбора Тениског савеза Србије, на неки начин дели мишљење са Ергом. Док је са туристичког аспекта по Златибор свакако добро то што већину играча на турниру чине тенисери из иностранства (Аустралија, Јапан, Индија, САД, Мексико, Швајцарска, земље региона...), као члана ТСС-а не радује га чињеница да су домаћи играчи у другом плану и да тешко успевају да се пласирају у главни жреб на турнирима.

– Захвалио бих се локалној самоуправи, која је препознала да ће тенис и млади који долазе на овај турнир донети нешто ново Златибору и која нам годинама помаже у организацији овог турнира. Такође, захваљујемо се и Тениском савезу Србије, који нам такође помаже, знајући да су фјучерси важни за развој играча у нашој земљи – истакао је Дедић на затварању турнира.

Овогодишњи „Златибор опен“ играо се за наградни фонд од 15.000 долара.

И. Јанковић

Смоловић: Нова екипа КК „Златибор” има потенцијала

У нову сезону кошаркаши „Златибора” улазе с битно измењеним саставом. Од играча који су носили дрес чајетинског клуба у дебитантској КЛС лигашкој сезони у саставу су остали Бошко Чорбић, Богдан Ризнић, Радомир Маројевић, Немања Симовић и нови капитен тима Раденко Смоловић. Играч који је био део новоформираног тима почетком деценије, када се кренуло са пласманом од нижелигашког ранга до Кошаркашке лиге Србије, наследио је капитенску траку од Ивана Тмушића, новог члана стручног штаба тренера Вање Гуше.

Како каже Смоловић, трака представља одговорност, али се суштински ништа не мења у односу унутар тима.

– Свакако је част бити капитен у клубу у којем сам провео читав досадашњи кошаркашки стаж, али смо у суштини и даље сви једнаки. Екипа нам представља у правом смислу спој младости и искуства. Осим нас петорице „староседелаца”, ту су двојица момака из јуниорског погона Матија Милекић и Богдан Весовић, а слично је и са новајлијама. Ту има младих момака, али и искусних учесника КЛС-а, попут прекаљеног Крста Бјелице. Тим је значајно измењен у односу на прошлу годину, али идемо у правом смеру – каже 28-годишњи центар.

Амбиције пред нову сезону не разликују се од прошлогодишњих. Клуб је искуснији за једну годину играња у највишем рангу, а остварени резултати на неки начин обавезују...

– Дебитантска сезона била је заиста успешна, поставили смо високе стандарде. Ушли

смо у плеј-оф Суперлиге, отишли на Куп Радивоја Кораћа... Иако је екипа измењена, надам се да ћемо успети макар да поновимо сличне резултате, а уверен сам да имамо потенцијала и за много више. Много нам значи и то што, за разлику од неких претходних година, имамо континуитет рада с истим тренером. Претходних година стално смо мењали тренере, тако да смо се изнова навикавали на нове системе рада...

И у предстојећој сезони „Златибор” ће своје мечеве као домаћин играти у дворани на Златибору. На први поглед, у прошлој сезони деловало је да је одзив гледалаца у новој хали био нешто мањи у односу на претходне године, када се играло у Чајетини, али капитен тима мисли да је разлика у нечему другом.

– Одзив публике није био толико лош претходне године, али је сам амбијент дворане значајно другачији у односу на халу у Чајетини, за коју се надам да ће се што пре реновирати и да ћемо се вратити у њу. У Чајетини је публика ближа терену, сви смо имали неки приснији однос... Иако свакако очекујем више гледалаца у предстојећој сезони, сам одзив навијача не утиче на нас у толикој мери колико утиче сама атмосфера која се створи на трибинама – каже капитен Раденко Смоловић.

И. Јанковић

Руководство општине Чајетина са освајачима ФИБА Лиге шампиона

Председник општине Чајетина Милан Стаматовић и заменик председника Арсен Ђурић посетили су кошаркаше атинског АЕК-а, који су на Златибору спровели део припрема за предстојећу сезону. Челници општине уручили су гостима из Грчке поклоне компаније „Златиборца д.о.о”, пожелевши им срећу у да-

љим изазовима. Друштво им је пружио и Драган Шакота, човек под чијим вођством је АЕК претходне сезоне освојио грчки Куп и ФИБА Лигу шампиона.

– Ово је најпознатији туристички центар у Србији, а кроз поклоне ћете се уверити и да смо произвођачи здраве хране. Све екипе које су овде борави-

ле на припремама су освајале своја национална првенства или међународна такмичења, тако да и вама желимо много успеха у даљим такмичењима – изјавио је председник Стаматовић.

АЕК је током боравка на Златибору одиграо припремну утакмицу са домаћом екипом и славио са 82-77.

– Први утисци о Златибору су веома позитивни, с обзиром на лепо време које нас је пратило, уз квалитетан смештај, теретану и једно, свеукупно гледано, ефектно окружење. Сезона пред нама ће бити веома изазовна, пре свега по питању играчких и тренерских промена. Претходна сезона је била једна од најуспешнијих у историји тима, тако да је садашњи циљ почети нову еру – изјавио је нови тренер АЕК-а Лука Банки.

И. Ј.

ЗЛАТИБОРСКЕ
ВЕСТИ

Издавач

Агенција за издавачку делатност и маркетинг „Мали Ћира”

Главни и одговорни уредник

Милић Симић

Редакција

Драгана Росић
Мирјана Ранковић Луковић
Иван Јанковић
Мирослав Јевремовић

Штампа

Графос Ужице

Тираж

1.500 примерака

Контакт

064/117-15-99
e-mail: simicmilic@mts.rs

ISSN-2406-2405

Пред „Златибором” пали Ужичани, Чачани и Крагујевчани

Изузетна серија фудбалског клуба: у три кола победили бивше суперлигаше „Слободу”, „Борца” и „Радничког” уз гол разлику 7:0

Каква серија ФК „Златибор”, дебитанта у Првој лиги Србије – пред овим квалитетним тимом у том такмичењу падају бивши реномирани суперлигаша. Сада су наспрам невелике Чајетине немоћни некадашњи фудбалски центри Ужице, Чачак и Крагујевац, чије су чувене екипе од Златибораца примиле чак седам голова у три утакмице, а нису постигле ниједан. Што уопште није случајно – и ово је још једна потврда да развијена општина Чајетина, чији спорт уз значајна улагања и паметно вођење снажно напредује, по резултатима предњачи и од великих градова у окружењу.

Најпре је у комшијском дербију од расположеног „Златибора” страдала немоћна ужичка „Слобода”, и то на стадиону у Ужицу. Три златиборска гола у мрежи „Слободе” која није постигла ниједан. Да се зна који је клуб тренутно најјачи у овом делу Србије – „Златибор” у победоносном налету, ужички клуб у лошем издању и на самом дну табеле потонуо у тешкоће, без помоћи градске власти.

Онда је на „Швајцарију” стигао чачански „Борац”, клуб богате традиције који је играо и финале Купа Србије, четири минуле године заредом члан Суперлиге Србије из које је испао 2017. после плеј-аута. Али дебитант „Златибор” ниједног тренутка није респектовао клуб из Чачка. Сигурна победа домаћих од 2:0 довољно говори о тренутном односу снага и квалитету ових екипа.

Уследило је затим гостовање „Златибора” у Крагујевцу, граду десет пута

Вељко Радуловић

већем од Чајетине, на увек неугодном терену домаћег „Радничког 1923”. Ни ту се спремни дебитант није дао збунити – чврстом игром одолео је реномираном домаћину, па му дао два гола без иједног примљеног (колико и чачанском „Борцу”) и из највећег града Шумадије на Златибор однео сва три бода.

А кад се овако побеђује пут ка врху табеле је осигуран. ФК „Златибор” се

после осам одиграних кола налази на веома добром другом месту Прве лиге Србије, иза водеће „Инђије”, а испред „Синђелића”, „Бежаније”, „Јавора”... Почетак сезоне какав се само могао прижељкивати, увод у дугу и неизвесну борбу „Златибора” можда и за суперлигашки статус. Уз мудро вођење с клупе, чврсту одбрану и сигурне стрелце: Дејан Видић са пет постигнутих голова дели треће место

листе стрелаца у лиги, гол мање постигао је Владимир Ћировић, док је Алекса Вујић дао три поготка.

Има, дакле, много разлога за фудбалску радост Чајетине и Златибора, посебно због ове серије победа над бившим суперлигашима. Ипак, председник ФК „Златибор” Вељко Радуловић, можда и најзаслужнији што се у ово време исписују „златне странице” историје нашег клуба уз чије су руковођење за само пет година прескочена четири ранга (од Златиборске окружне лиге до Прве лиге Србије), мирније гледа на ове досадашње успехе.

– Пред само првенство знали смо да ћемо бити конкурентни свим противницима у овој лиги. Нисмо баш очекивали оволики број освојених бодова, досадашњих 19 од могућих 24, а то је учинак за сваку похвалу, како за стручни штаб, тако и за играче. У последња три кола били смо у прилици да играмо са три бивша суперлигаша, које смо пре две или три године гледали у дуелима са „Партизаном” и „Звездом”. И у тих двадесетак дана везали смо три победе, тако да имамо прилику да у утакмици са „Новим Пазаром” стопостотним учинком крунимо мини циклус мечева са бившим суперлигашима – изјавио је Радуловић за „Златиборске вести”.

Ипак, главни циљ је, како први човек управе каже, да „Златибор” освоји довољан број бодова и заузме место у плеј-офу после 30. одиграних кола.

– По садашњем бодовном салду идемо у том правцу. Мислим да ћемо планирани циљ врло брзо и остварити, чак можда и у јесењем делу првенства – оптимиста је Вељко који закључује:

– Реално говорећи, без лажне скромности, у ФК „Златибору” немамо недостатака, осим ситних техничких проблема који су у сваком клубу присутни.

Апсолутно се не осврћемо на појединачне изливе сујете, љубоморе и комплекса маргиналих појединаца у нашој средини, већ чинимо све да овај фасцинантан низ резултата наставимо и да као и до сад, на прави начин репрезентујемо нашу општину.

М. Ј.

Фото Студио Зоом Ужице

ПОЉОПРИВРЕДНИК

ОПШТИНА ЧАЈЕТИНА, ПРИВРЕДНО ДРУШТВО ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ „ЗЛАТИБОРСКИ ЕКО АГРАР“ ДОО

Пољопривредни стручњаци из Словеније у посети Златибору

У организацији Еколошког друштва Драгачево и Удружења пољопривредника Драгачева из Гуче, од 20. до 23. септембра 2018. године на стручној посети Шумадији и западној Србији, боравила је група од 43 пољопривредна стручњака из Пољопривредно – шумарског завода Цеље у Словенији. Посета пољопривредних стручјака Златибору, реализована је у сарадњи са Општином Чајетина и Златиборским Еко Аграром.

Првог дана посете, гости из Словеније су посетили произвођаче воћа (јабука, шљива, трешња, купина) и ракије од разних врста воћа и поврћа у околини Чачка а другог дана, посете су организоване произвођачима и прерађивачима малине и другог воћа у Ариљу и Ивањици и производњи Агро – угља и Био – угља у Драгачеву, док је трећег дана на програму била посета Златибору и Националном парку Тара а последњег, четвртог дана посета Гучи, где је група имала и организован смештај са традиционалном српском храном и најбољим трубаџима.

Посета пољопривредних стручјака Златибору, реализована је у сарадњи са Општином Чајетина и Златиборским Еко Аграром

Пољопривредно – шумарског завода Цеље послује у једнаест административних јединица и четрдесет општина, између аустријске и хрватске границе, која област обухвата 192.475 ха земљишта, од чега је 80.305 ха пољопривредних и 89.762 ха шумског земљишта. На 87% земљишта, намењено је за пољопривредне активности,

које се налази у отежаним областима рада, што захтева посебне услове рада у пољопривреди и прилагођене саветодавне мере. На овом подручју има 15.100 пољопривредних газдинстава, од којих 10.539 газдинстава подноси пријаве за директна плаћања.

У Заводу Цеље има 48 запослених у Одељењу за пољопривредно саветовање а 41 запослених

ради у Одељењу за сточарство у 11 испостава Завода. У Одељењу за пољопривредно саветовање, пољопривредницима помажу 11 специјалиста у разним областима: сточарство, пашњаци и ливаде, поврће и украсно биље, органска пољопривреда, хмељарство, економика пољопривреде, рурални развој, заштита биља, правни савети, пољопривредна породица и развој допунских делатности на пољопривредним газдинствима.

Пољопривредни саветници нуде пољопривредницима: технолошко саветовање, спроводе разне обуке, помажу у изради најразличитијих конкурса и пословних планова како би помогли пољопривредницима у спровођењу широког спектра мера аграрне политике, помажу у организовању и раду организација произвођача и других облика производног и интересног удруживања пољопривредника и учествују у различитим пројектима руралног развоја на локалном нивоу и међународних пројеката.

Сарадници из Одељења за сточарство спроводе контролу про-

изводње у сточарству, узгој, педигре и репродукције говеда, приплодних говеда и свиња на подручју Завода, као и селекцију оваца и коза на подручју источне Словеније.

Осим тога, стручњаци у Заводу израђују технолошке планове за израду нових зграда и реновирање штале, воде књиговодство на пољопривредним газдинствима, координирају и спроводе активности Удружења туристичких домаћинстава Словеније.

Запослени у Заводу професионално помажу у раду 95 удружења која раде на селу, нека на подручју Завода, а нека и на ширем подручју Словеније.

„Наша Златка“ опремљена најсавременијом опремом

Прва посета гостију из Словеније на Златибору била је Млекари „Наша Златка“ у селу Крива река, где је госте поздравио Арсен Ђурић, заменик председника Општине Чајетина и представио вишеструки финансијски и стручни допринос Општине Чајетина на развоју златиборских села и пољопривреде кроз разне мере субвенција, развој инфраструктуре, удружења пољопривредника, манифестације и друге активности.

Млекару „Наша Златка“ представила је руководилац Разуменка Беба Лучић, истичући да је Млекара изграђена и отворена у септембру 2017. године, кроз пројекат „Од млека са наших планина“ финансиран од стране ЕУ и Општине Чајетина, чији је циљ ојачан ланац вредности производње млека у прекограничном подручју Србија - Црна Гора.

Млекара је опремљена најсавременијом опремом за прераду 1.500 литара млека дневно у традиционалне производе златиборског краја, сир и кајмак. Прерађује се млеко само са малих

регистрованих пољопривредних газдинстава са територије Општине Чајетина која имају од 2 до 8 крава, чиме се пружа помоћ и подршка малим локалним произвођачима. Упоредо са растом млекарне јачаће и њихова производња. Од недавно, Млекара прерађује и козје млеко у квалитетан козји сир.

Златиборски сир и кајмак произведени у млекари „Наша Златка“ наћи ће се само у одабраним хотелима и ресторанима. Основна мисија „Наше Златке“ је савремено предузеће, уз очување традиције, које производи здрав и квалитетан производ од млека са имања златиборских домаћина.

Весна Чучек, руководилац Саветодавне службе Пољопривредно – шумарског завода Цеље истиче: „Да се ради о одличном

примеру добре праксе на помоћи опстанку и развоју малих пољопривредних газдинстава до 8 крава, која требају већу помоћ, како би се одржала. Због тога су њене колеге врло емотивно доживеле посету овој Млекари“.

Гости из Словеније су потом уживали у дегустацији златиборског сира и кајмака, произведених у Млекари „Наша Златка“.

У Рудинама праве сир по швајцарској рецептури

Друга посета пољопривредних стручњака из Словеније, организована је пољопривредном газдинству Радивоја Мишовића у селу Рудине, удаљеном 8 км од центра Златибора.

Након много година рада у туризму и банкарству, Мишко Мишовић са Златибора дошао је на

идеју да настави дедину традицију. На Рудинама, селу надомак Златибора, решио је да направи фарму крава и да производи сир. Реч је о сиром по швајцарској рецептури, који се код нас зове „Златне Рудине“.

Први велики корак је направљен куповином 20 крава расе brown swiss. Реч је о изузетно расним кржавама са великом количном протеина, беланчевина и масти у млеку. Код нас је ова раса слабо заступљена, а пореклом је из Немачке, из предела Алпа. Живе у условима који су слични нашим и показале су се као јако отпорне на климу која овде влада.

Краве је набавио искључиво од својих средстава – од позајмица, „уз помоћ пријатеља“ и уже породице, али и од своје уштеђевине, јер ни једна банка није имала слуха за почетника попут Мишка.

Посао је за сада искључиво породичан. Помажу му родитељи, и до сада то није био проблем. Али, када производња крене, указаће се потреба и за радном снагом. Међутим, Мишко каже да ће потрага за радницима бити тешка, јер из досадашњег искуства, каже да нема људи заинтересованих за овакве послове.

Рад на фарми није лак, али ће бити исплатив. Иако има породицу, каже да има времена и за њих и за своје краве, јер је срећа та што му фарма није много удаљена од породичне куће, тек 8 километара, тако да се свакодневно виђају. Деца су мала, али су већ заинтересована да му помогну. Ипак, 90% свог времена Мишко проводи на Рудинама на својој фарми.

Весна Михалич, саветник за дупунске делатности Пољопривредно – шумарског завода Цеље, каже: „Да су врло задовољни посетом овом пољопривредном газдинству, које је изабрало прави начин одрживости и развоја пољопривредног газдинства, кроз прераду хране на пољопривредном газдинству, чиме се постижу већи приход, продужени рок трајања производа“.

На крају посете, гости из Словеније су могли да пробају сир „Златне Рудине“ за који квалитет и укус су имали само речи хвале.

Са овом посетом, заврена је посет Златибору и гости из Словеније су даље наставили посету у Националном парку Тара.

Душан Р. Ивановић

Систем узгоја „Крава-теле“

Шта је систем „Крава-теле“?

За сточаре, или оне који тек улазе у говедарство, систем узгоја „крава-теле“ је донекле познат и непознат. Шта претставља узгој „крава-теле“? Основни производ оваквог система узгоја је теле, спремно за даљи узгој и тов. Са врло малим потребама за основним објектом, опремом и искориштавањем природних ресурса континуиране испаше на пашњацима, док то временске прилике дозвољавају овај вид узгоја омогућава економичност у правом смислу те речи.

Теле је главни производ али се не занемарује производња млека код крава што је кључни фактор за одгој здравог и виталног телета, као основна храна до шест - седам месеци старости до када теле остаје уз краву. Карактеристика овог узгоја су већи број крава (50 до 100), што је и оптимално уз осигуране земљишне ресурсе за производњу крме и силаже. Наравно и мањи број грла уз поседовање пашњачких површина оправдава овај систем узгоја.

Најпогодније расе за овај вид узгоја су товне расе говеда : херефорд, шарлоуе, ангус и комбинавана раса говеда симентала као и мелези ових раса.

Које су предности система „крава-теле“?

Једна од основних предности у узгоју система „крава-теле“ јесу врло мала улагања у стајски објекат и осталу инфраструктуру, уз врло ограничену употребу опреме и система, као што је то случај

код узгоја говеда орјентисаних ка производњи млека. Сасвим довољне су и надстрешнице у летњим месецима, док је у зимском периоду довољан објекат - штала са системом дубоке простирке са боксом за краву и теле.

Неупоредиво су мањи издаци

за храну, јер се користи кабаста храна, слама и испаша. Оно што је важно за сточаре је да морају да обрате посебну пажњу на фазе производње, које зависе од лактационих фаза крава. Након залучења крава, тј. одбијања телета, оброк кравама се смањује уз ограничену количину сена и силаже, ако је у питању зимски период док се у осталим периодима све фазе одвијају на пашњацима. Потребе за радном снагом су мање и различитом механизацијом, због већег боравка на испашама током године, те је смањена и потреба за сталним чишћењем и дезинфицијесима. Због врло честог тзв. природног тељења, које краве саме обављају, смањени су и ветеринарски трошкови. По дефиницијама и стварним умањеним потребама крава и телади у оваквом систему узгоја, овај тип производње и јесте најисплативији. Да би производња ишла у жељеном правцу сточар, одгајивач мора се придржавати препорука сходно фазама технолошког процеса у систему „Крава теле“.

О овом систему узгоја и у наредном издању...

Иван Гујаничић

Стручни сарадник
Златиборски еко аграр

Саопштење за јавност

Трећи изложбено продајни сточни сајам у Кривој Реци заказан за 27.09.2018. године неће бити одржан. С обзиром да се до 17. септембра пријавило јако мало учесника који би своју стоку излагали на Сајму, организациони тим донео је Одлуку да се манифестација заказана за 27.09.2018. године, не одржи на сточној пијаци у Кривој Реци.

Из Еко аграра истичу да су манифестације овог типа веома значајне јер пружају увид у квалитет сточног фонда и омогућавају повезивање, културу заједнштва, афирмишући развој сточарске производње и пољопривреде у опште, па с жаљењем констатују да већина чајетинских пољопривредника још увек није спремна за једну овакву манифестацију.

ПД „Златиборски еко аграр“ д.о.о. у Чајетини има намеру и да у сваком погледу подржи сајмове овог типа и нада се да ће у будуће потреба и значај за одржавање оваквих манифестација бити препозната и од самих пољопривредних произвођача (одгајивача стоке).

С намером добре сарадње у духу развоја и унапређења пољопривреде,

Организациони тим ПД „Златиборски еко аграр“ д.о.о.

У Чајетини 19. 09. 2018. године

Ambasada Švedske ima čast da Vas pozove na otvaranje manifestacije
"Hrana sutrašnjice - Zlatibor",
1. oktobra 2018. godine u 17.00 u Hotelu Palisad.

„Hrana sutrašnjice - Zlatibor“ je projekat o potencijalima za poboljšanje održivosti u lokalnim sistemima proizvodnje hrane.

PROGRAM

Pozdravni govor

Nj.E. Jan Lundin, ambasador Švedske
Milan Stamatović, predsednik opštine Čajetina

"Budi promena koju želiš da vidiš"

Branko Janković, glumac i voditelj
Birgita Tenander, menadžer projekta
Albin Ponert, Local Food Node
Aline de Santa Izabel, Synbiotic Kitchen
Vaso Lekić, od Bakine tajne do Zelene filozofije

Molim Vas da potvrdite svoje prisustvo do 29. septembra, 2018. godine na mejl
Slavica.markovic-sandic@gov.se

Projekat je iniciran od strane ambasade Švedske i Švedskog instituta i realizovan
u saradnji sa opštinom Čajetina.

Partneri:

Program

HRANA SUTRAŠNJICE - ZLATIBOR 1 - 2. OKTOBAR 2018.

Poštovani,

Hranom koju jedemo menjamo svet. Prema tome, šta jedemo je globalno pitanje jer utiče na sve nas i na buduće generacije. Našu hranu treba posmatrati i u lokalnom kontekstu, jer se na lokalnu proizvodi. Dobrodošli na promociju i umrežavanje u okviru događaja „Hrana sutrašnjice“ gde ćemo razgovarati o održivim lokalnim sistemima hrane i o tome zašto je hrana važna, kako na vilijski tako i u polju.

Jan Lundin
Ambasador Švedske

1. OKTOBAR 2018.

15.00 - 16.30 Hotel Palisad, Zlatibor, Sala Morava
"Hrana sutrašnjice" i švedska fika!

Javno predstavljanje projekta "Hrana sutrašnjice" uz kafenisanje na švedski način.

Razgovor će se voditi na engleskom jeziku.

Moderator: **Tamara Kojić**, stručnjakinja za komunikacije i razvoj projekata

Gosti:

Birgita Tenander, Švedski institut, menadžerka projekta Hrana sutrašnjice
Mats Jarnhamar, Living Cities, specijalista za urbanizam i izvršni direktor
Albin Ponnert, osnivač Mreže lokalnih prehrambenih sistema, pokretač programa za razvoj lokalnog tržišta hrane uz pomoć digitalnih alata
Jasmina Kostić, menadžerka projekta i suosnivač farme koza Koza i Vuk za organsku proizvodnju kozjeg mleka i kozjih proizvoda
Sabina Kerić, Beeconnected, autorka projekata za razvoj standarda za urbanističku ekologiju na osnovu održivih principa i učešća u procesu urbanog planiranja i dizajna
Andrea Stover, konsultankinja za održivost. Osnovala Stockholm Food Movement